

Sztandar LUDU

Organ Komitetu Wojewódzkiego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej

ROK VIII LUBLIN, PONIEDZ. 28 STYCZNIA 1952 R. NR 24 (2359)

**W numerze
projekt
Konstytucji
Polskiej
Rzeczypospolitej
Ludowej**

(Patrz str. 3, 4, 5, 6)

Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej stanowić będzie Wielką Kartę osiągnięć i zdobyczy społecznych ludu polskiego

Przemówienie tow. Prezydenta Bolesława Bieruta
na posiedzeniu Komisji Konstytucyjnej dnia 23 stycznia 1952 r.

Zakończyliśmy pierwszy, wstępny etap prac nad projektem nowej Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Obecnie projekt ten wchodzi na tory dyskusji ogólnonarodowej.

Jakie zadania mamy w tym okresie do spełnienia? Są to zadania niezwykle ważne i odpowiedzialne.

Winniśmy jak najczynniej włączyć się do akcji uświadamiania masom pracującym — jak wielką, przełomową, historyczną treść zawiera w sobie projekt nowej Konstytucji, jakie znaczenie ma on dla całego narodu.

Konstytucja jest dokumentem o zasadniczym znaczeniu, ustala bowiem podstawowe zasady ustroju społecznego i państwowego, — zasady, którymi kieruje się naród i państwo. Ujmuje ona prawa zasadnicze w formę niezwykle zwartych, ścisłych, nader zwięzłych artykułów Konstytucji. Podstawowym więc zadaniem dyskusji ogólnonarodowej jest spopularyzowanie, wyjaśnienie najszerzszym masom olbrzymiej wagi i rewolucyjnej treści politycznej i społecznej, która zawarta jest w każdym artykule projektu Konstytucji i zwłaszcza w całości kształcie tego dokumentu.

Czym jest w istocie swej ten projekt Konstytucji, czym winna stać się dla narodu nowa Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej?

Nowa Konstytucja ma być ujęta w formę powszechnego prawa Wielką Kartą zwycięskich osiągnięć i utrwalałych na zawsze zdobyczy społecznych polskiego ludu pracującego, który stał się rzeczywistym gospodarzem swego kraju, jedynym i wolnym twórcą losów narodu, gwarantem jego rosnącej siły, niezawodną ostoją jego wielkiej przyszłości. W suchych na pozór artykułach projektu Konstytucji zawarty jest w istocie ogólny wynik i bilans wiekowej historii walk klasowych i wyzwoleniczych polskich mas ludowych, którym na przestrzeni ostatnich 70 lat przodowała polska klasa robotnicza, — walk długich i ciężkich, ale uwieńczonych zwycięstwem. Od rozpoczęcia walk i buntów chłopów, od walk najświetlejszych i postępowych ludzi z ciemnotą i reakcją, od Konstytucji 3 maja 1791 r., konstytucji nieurzeczywistnionej, której pamięć mimo to w ciągu półtora wieku naród czcił jako pierwszy wyłom — nikły jeszcze i niepewny, — ale podważający tyranie przywilejów magnacko-szlacheckich —

ciągnie się poprzez okres międzywojenny i okres okupacji hitlerowskiej, usłana setkami tysięcy ofiar spośród najlepszych, długa, znojna, pełna bohaterstwa i poświęcenia droga walki o wolność, o prawa dla ludu, o władzę ludu.

Nowa Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej stanowić będzie dla narodu Wielką Kartę zwycięstwa w tej walce o wyzwolenie narodowe i społeczne, o zrzućenie kajdan obcej niewoli, o zrzućenie kajdan kapitalizmu, o sprawiedliwość społeczną, o socjalizm.

Naszym zadaniem — członków Komisji Konstytucyjnej oraz wszystkich przodujących działaczy i bojowników społecznych — jest uświadomić tę drogę, tę walkę i to zwycięstwo masom pracującym i całemu narodowi w okresie obecnej dyskusji ogólnonarodowej, aby ta Wielka Karta zdobyczy ludu polskiego stała się ich nieodłączną własnością, aby podniosła na wyższy szczebel ich świadomość narodową i społeczną.

Ponieważ więc projekt Konstytucji w masę, wyjaśnijmy jego wielką, przełomową treść całemu narodowi, aby został przez naród przyjęty jako jego prawo najwyższe, — prawo narodu wolnego i zwycięskiego, prawo narodu przekształcającego swe życie i swoją historię w imię pomyślności własnej, w imię pomyślności wszystkich narodów.

Niech nowa Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, przyjęta i zatwierdzona przez Naród Polski, stanie się orężem i sztandarem w dalszej naszej walce o całkowite wyzwolenie człowieka, o utrwalenie pokoju, o zwycięstwo Socjalizmu!

Uchwała Komisji Konstytucyjnej w sprawie ogólnonarodowej dyskusji nad projektem Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

Sejm Ustawodawczy, powołując Komisję Konstytucyjną, postanowił w najszerzym zakresie zapewnić udział w dyskusji nad projektem Konstytucji ludowi pracującemu miast i wsi, wszystkim obywatelom, całemu Narodowi.

Projekt Konstytucji, to projekt ustawy zasadniczej naszego państwa, demokracji ludowej, państwa, w którym cała władza należy do ludu pracującego miast i wsi. Konstytucja mieć będzie ogromne znaczenie dla dalszego umocnienia i rozwoju osiągnięć narodu polskiego, budującego socjalizm, — dla dalszego zespolenia naszego narodu, — dla utrwalenia niepodległości i suwerenności naszego państwa ludowego i zwiększenia jego wkładu w dzieło utrwalenia pokoju na całym świecie. Projekt Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej niewątpliwie stanie się przedmiotem najżywszego, bezpośredniego zainteresowania najszerzych mas ludowych, które wiedzą, że są gospodarzami w swoim kraju, — że to one kształtują oblicze swojego państwa, — że na nich spoczywa odpowiedzialność za dalszy rozwój narodu, za ustanowienie form państwa

wych oraz praw i obowiązków obywatelskich najlepiej zabezpieczających wolność, siłę i rozkwit Ojczyzny.

Komisja Konstytucyjna wzywa do najszerzego udziału w dyskusji nad projektem Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i zwraca się do obywateli o zgłaszanie wniosków, poprawek i uwag do tego projektu.

Komisja Konstytucyjna zgodnie z Ustawą Konstytucyjną z dnia 26 maja 1951 roku i w celu zapewnienia najdogodniejszych warunków dla przeprowadzenia szerokiej, ogólnonarodowej dyskusji, a w szczególności dla zgłaszania przez obywateli wniosków, poprawek i uwag, uchwała co następuje:

1 Projekt Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej ogłoszony będzie w dniu 27 stycznia 1952 roku.

2 Dyskusja ogólnonarodowa nad ogłoszonym projektem Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej trwać będzie od dnia ogłoszenia projektu do dnia 6 kwietnia 1952 roku.

3 Wnioski, poprawki i uwagi do projektu Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej mogą być zgłaszane przez obywateli w ciągu całego okresu trwania dyskusji ogólnonarodowej nad projektem:

a) bezpośrednio do Komisji Konstytucyjnej (adres: Warszawa, Sejm Ustawodawczy, ul. Wiejska),

b) do prezydiów rad narodowych gminnych, dzielnicowych, miejskich, powiatowych, wojewódzkich, lub

c) do redakcji dzienników i czasopism oraz do „Polskiego Radia“.

4 Prezydium rad narodowych, redakcje dzienników i czasopism oraz „Polskie Radio“ przesyłać będą otrzymywane od obywateli wnioski, poprawki i uwagi do Komisji Konstytucyjnej, która je rozpatrzy w dalszym toku swoich prac.

Komisja Konstytucyjna, wyraża głębokie przekonanie, że najszerzy udział mas pracujących w ogólnonarodowej dyskusji nad projektem Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej przyczyni się do wzajemnego omówienia i przyswojenia sobie przez miliony obywateli zasad nowej Konstytucji, która będzie wyrazem woli narodu i prawem najwyższym Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Ze świata

PARYŻ (PAP). Mocarstwa kolonialne poniosły w dniu 25 stycznia porażkę w Komisji Społecznej Zgromadzenia Narodów Zjednoczonych.

33 głosami przeciwko 9 głosom Stanów Zjednoczonych, Anglii, Francji, Holandii, Belgii, Kanady, Turcji, Australii i Nowej Zelandii oraz przy 10 wstrzymujących się Komisja Społeczna uchwaliła przyjąć rezolucję o prawie narodów do samookreślenia.

PARYŻ (PAP). — Z wiadomości, jakie przedostają się z Tunisu, pomimo ścisłej cenzury wynika, że sytuacja w tym kraju jest nadal bardzo napięta, a nawet zaostrzyła się. Korespondenci prasy paryskiej używają po raz pierwszy terminu „powstanie w Tunisie“.

W Kolibii samoloty francuskie ostrzeliwały demonstrantów z broni maszynowej.

»Nigdy więcej wojny, nigdy więcej Oświęcimia!«

Wielki wiec protestacyjny w Lublinie z udziałem delegatów zagranicznych byłych więźniów obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu

W siódmą rocznicę wyzwolenia Oświęcimia przez Armię Radziecką odbyło się w Warszawie międzynarodowe spotkanie byłych więźniów tego obozu.

Ze wszystkich krajów Europy przybyli do Polski więźniowie Oświęcimia, aby zaprotestować przeciwko agresywnym planom imperialistów przygotowujących nową wojnę — śmierć i zniszczenie.

Potężny głos w obronie pokoju, który rozległ się z Warszawy ma swoją głęboką wymowę. To głos ludzi, którzy byli deptani i poniewierani przez brunatnych faszystów, głos ludzi, którzy przeszli całą martyrologię Oświęcimia i dobrze poznali perfidne metody upodlenia człowieka i poniewierania jego godności.

Dzisiaj byli więźniowie Oświęcimia stoją w pierwszym szeregu bo-

jowników o pokój, są nieugiętymi szermierzami pokoju.

Dzisiaj ci, którzy poznali faszystów w jego najbardziej zbrodniczych przejawach, potępiają amerykańskich faszystów, werbujących morderców oświęcimskich, zbirów SS, do nowego Wehrmachtu po to, żeby rozpętać nową pożądaną wojenną.

W dniu wczorajszym przybyli do Lublina goście zagraniczni — delegaci na międzynarodowe spotkanie byłych więźniów obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu.

Na udekorowanym flagami polskimi i zagranicznymi dworcu mieszkający Lublina powitali: Johanna Gregersena, delegata więźniów norweskich, Francuskę Janinę Lebovici, członka włoskiego Stowarzyszenia Antyfaszystowskiego Enzo Levy oraz byłego więźnia Oświęcimia, Niemca — Wernera Sandera.

Po odegraniu przez orkiestrę wojskową hymnu państwowego gości

powitał w imieniu społeczeństwa lubelskiego przewodniczący WRN, członek ZBoWiD tow. Paweł Dąbek.

Młodzież lubelskich szkół długo skandowała: pokój... pokój... Stalin... Bierut...

Po odegraniu przez orkiestrę „Międzynarodówki“ goście udali się na wiec do Hali Sportowej.

Hale wypełnili delegaci zakładów pracy Lublina, którzy przybyli na wiec z transparentami, chorągiewkami i szturmówkami. Delegatów zagranicznych zebrani powitali gorącymi owacjami.

Po odegraniu hymnu państwowego wiec zagalął tow. Paweł Dąbek, który serdecznie powitał gości i mieszkańców Lublina oraz zaprosił do szkańców Lublina delegatów zagranicznych — Johanna Gregersena, Janinę Lebovici, Wernera Sandera, Enzo Levy oraz: tow. tow. — Misztala — przedstawiciela KM PZPR, Głębskiego — przewodniczącego MRN, red. Gogolowską, Sokołowskiego i Weiskopffa — członków (Ciąg dalszy na str. 8)

Narodowy Plan Gospodarczy drugiego roku planu 6-letniego pomyślnie wykonany

Komunikat Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego o wykonaniu Narodowego Planu Gospodarczego w r. 1951*)

Rok 1951 stanowił okres znacznych osiągnięć w realizacji zadań Planu 6-letniego, zwłaszcza w dziedzinie przemysłu i budownictwa. Jednocześnie jednak wystąpiły trudności w realizacji planu, wynikające przede wszystkim z nienadążania rolnictwa za potrzebami związanymi z szybkim tempem socjalistycznego uprzemysłowienia.

Według tymczasowych danych wykonanie Narodowego Planu Gospodarczego w r. 1951 kształtuje się następująco:

I. Produkcja przemysłowa

Plan produkcji przemysłu socjalistycznego na rok 1951 wg wartości w cenach niezmienionych został wykonany w 100,8%, a wartość produkcji przemysłowej wzrosła o 24,4% w porównaniu z rokiem 1950. Plan produkcji przemysłu wielkiego i średniego został wykonany w 101,6%, a wartość produkcji tego przemysłu wzrosła o 21,2% w porównaniu z r. 1950. Wartość produkcji przemysłu wielkiego i średniego osiągnęła poziom około 270%

w porównaniu z r. 1938. Przekroczenie zadań planu produkcji przemysłowej na r. 1951, poważnie zwiększonego w porównaniu z planem 6-letnim, oznacza osiągnięcie wartości produkcji przemysłowej o 13% większej niż ustalały zadania Planu 6-letniego na rok 1951.

Wykonanie planu produkcji przez przedsiębiorstwa przemysłowe, podległe poszczególnym ministerstwom przedstawia się następująco:

	% wykonania planu	w porównaniu z r. 1950 w %
Ministerstwo Górnictwa	102	113
Ministerstwo Przemysłu Ciężkiego	100	121
Ministerstwo Przemysłu Chemicznego	105	129
Ministerstwo Przemysłu Lekkiego	103	122
Ministerstwo Przemysłu Rolnego i Spożywczego	100	121
Ministerstwo Przemysłu Drobego i Rzemiosła	115	184
Przedsiębiorstwa przemysłowe Ministerstwa Handlu Wewnętrznego	86	109
Przedsiębiorstwa przemysłowe Ministerstwa Leśnictwa	107	122
Przedsiębiorstwa przemysłowe Ministerstwa Kolej	95	125
Przedsiębiorstwa przemysłowe Ministerstwa Transportu Drogowego i Lotniczego	94	150
Przedsiębiorstwa przemysłowe Ministerstwa Budownictwa Przemysłowego	104	258
Przedsiębiorstwa przemysłowe Ministerstwa Budownictwa Miast i Osiedli	114	253
Przedsiębiorstwa przemysłowe Ministerstwa Oświaty	96	186
Przedsiębiorstwa przemysłowe Ministerstwa Zdrowia	107	147

Wykonanie planu produkcji ważniejszych artykułów przemysłowych przedstawia się następująco:

	% wykonania planu	w porównaniu z r. 1950 w %
Węgiel kamienny	101	105
Koks	101	106
Przerób ropy naftowej	106	146
Sól kamienna	101	101
Energia elektryczna (CZE)	101	118
Rudy żelaza	101	114
Rudy cynku surowe	100	115
Cynk	100	104
Samochody ciężarowe	103	328
Maszyny i narzędzia rolnicze w tonażu	118	127
Maszyny i urządzenia dla przemysłu chemicznego	100	175
Maszyny wirujące	107	169
Kable słaboprądowe	120	133
Aparatura rozdzielcza i zabezpieczeniowa wysokiego napięcia	104	232
Aparatura rozdzielcza i zabezpieczeniowa niskiego napięcia	110	207
Elektrody węglowe	101	138
Soda kaustyczna	100	110
Supertomasyna	101	152
Barwniki	109	115
Penicylina	154	266
Garbniki syntetyczne	108	174
Przedzia sztucznego jedwabiu	101	111
Włókno cięte	106	137
Celuloza	100	115
Papier	100	115
Tkaniny bawełniane	101	107
Tkaniny wełniane	102	109
Tkaniny jedwabne	101	115
Skóry twarde	109	115
Skóry miękkie	111	131
Obuwie skórzane	110	141
Mehle	109	131
Zapalki	100	107
Szkló okienne	103	104
Porcelana stołowa	108	123
Porcelana elektrotechniczna	102	126
Papierosy	106	118
Mydło	100	104
Cukierki wszelkie	119	140
Wino	117	149
Masło	107	143
Mąka pszenna	122	149
Mąka żytnia	102	107

Pomimo wykonania planu jako całości, w zakresie niektórych artykułów plan produkcji nie został w pełni wykonany. Ministerstwo Górnictwa nie wykonało w pełni planu produkcji ropy naftowej (86% planu). Ministerstwo Przemysłu Ciężkiego nie wykonało w pełni planu produkcji stali surowej (99%), surowców (97%), wyrobów walcowanych (99%), obrabiarek do metali i drzewa (93%), parowozów (93%), traktorów (75%), rowerów (99%). Mi-

nisterstwo Przemysłu Chemicznego nie wykonało w pełni planu produkcji sody kałcyonowanej (95%). Ministerstwo Przemysłu Lekkiego — cementu (93%).

Nie zostały osiągnięte zadania planu w dziedzinie wzrostu produkcji cukru (79% planu) w związku z nieurodzajem buraka cukrowego i w zakresie mięsa (77% planu) w związku z niewykonaniem planu skupu.

Mimo niewykonania planu w za-

kreśle niektórych artykułów produkcji ropy naftowej była o 8% wyższa w porównaniu z r. 1950, stali surowej o 11%, surowców o 6%, wyrobów walcowanych o 13%, obrabiarek do metali i drzewa o 41%, parowozów o 10%, traktorów o 3%, rowerów o 10%, sody kałcyonowanej o 18%, cementu o 7%.

W wyniku wzrostu wydajności pracy i zmniejszenia norm zużycia surowców, materiałów pomocniczych i paliwa uzyskano w r. 1951 dalsze poważne obniżenie kosztów własnych. Koszty własne w cenach porównywalnych w zakresie ministerstw przemysłowych obniżone zostały łącznie o około 4,6% w porównaniu z rokiem 1950. Plan obniżki kosztów własnych nie został jednak w całości wykonany, głównie wskutek niewykonania w pełni zadań w dziedzinie obniżenia zużycia materiałowego.

II. Wprowadzanie nowej techniki do przemysłu

Rok 1951 stanowił okres poważnych osiągnięć w dziedzinie wprowadzania nowej techniki do przemysłu, a zwłaszcza w zakresie podjęcia produkcji nowych wyrobów przemysłowych, opanowania nowych procesów technologicznych i mechanizacji.

Uruchomiono produkcję wielu nowych nieprodukowanych dotychczas wyrobów, a w szczególności: kombinów węglowych, wrębiarek na podwoziu gasienicowym, żądwarek „Kaczy Dziób”, wind wiertniczych dla przemysłu naftowego, szeregu nowych typów obrabiarek, jak np. tokarki zataczarki TSK 50, tokarki karuzelówki IKCE 2500, strugarki wzdłużnej 1-stojakowej SWJ 125 i strugarki (dłutowicy) do kół zębatach Zd6/50, kotłów typu La Monta, maszyn papierniczych, pras mimosłodowych PNS-40 t, wagonów osobowych 66 W, wagonów samowładowawczych, platform: 6-cio osiowych 48 W, szeregu nowych typów maszyn rolniczych, jak siewników ciągnikowych KR 25/300, młocarni BWPC, nowych typów statków: parowców 4800 DTW, trawlerów 450 DTW, lugrotawlerów 100 W. Uruchomiono montaż samochodów osobowych „Warszawa” oraz samochodów ciężarowych „Lublin”. Podjęto produkcję kwasu siarkowego z krajowych anhydrytów, nowych rodzajów żywic syntetycznych w oparciu o krajowy surowiec, produkcję półkoks, karborundu, specjalnych elektrod węglowych, włókna sztucznego „Polam” — Gorzów, celulozy wiskozowej, szkła pianowego, cementu szybkospawnego i wielu innych ważnych dla gospodarki narodowej wyrobów przemysłowych.

Dokonano znacznego postępu w dziedzinie wprowadzania i opanowania nowoczesnych, wysokowydajnych procesów technologicznych oraz w dziedzinie mechanizacji robót ciężkich i pracochłonnych.

Na podstawie wprowadzania nowej techniki osiągnięto poprawę wskaźników techniczno-ekonomicznych. W szczególności w elektrowniach zmniejszono w porównaniu z r. 1950 zużycie węgla na wytworzenie 1 kWh energii elektrycznej o 10%, zwiększono stopień wykorzystania czasu kalendarzowego wielkich pieców w 1950, stopień wykorzystania czasu kalendarzowego stalowni martenowskich o 4%, mimo niewykonania w pełni zadań planu w tym zakresie, produkcja z 1 m. kw. powierzchni trzyna pieca na dobę o około 6%, stopień wykorzystania czasu kalendarzowego zespołów walcarek o około 3%, uzysk produkcji gotowej ze wsadu surowego o około 3%. W przemyśle metali nieżelaznych osiągnięto podniesienie uzysku przy przetopie cynku katodowego o 5,5% i obniżenie braków w walcowniach metali nieżelaznych z 7,2% do 2,3%. W przemyśle budowy maszyn ciężkich produkcja na obrabiarkę produkcyjną wzrosła o 10%, w przemyśle motoryzacyjnym o 26%, w przemyśle obrabiarek i narzędzi o 15%, w przemyśle maszyn rolniczych o 22%. Stopień wykorzystania czasu pracy obrabiarek w przemyśle budowy maszyn ciężkich podniósł się o 19%, w przemyśle motoryzacyjnym o 9%, w

przemyśle obrabiarek i narzędzi o 15%, w przemyśle maszyn rolniczych o 13%. W przemyśle odlewniczym uzysk gotowej produkcji ze wsadu metalicznego wzrósł o 4%, a braki zmniejszono o 13,5%. W przemyśle bawełnianym wydajność na krosnogodzinie wzrosła o około 2% w porównaniu z r. 1950, a udział I gatunku tkanin podniósł się z 68% do 76%.

Pomimo osiągnięć w dziedzinie techniki stwierdzić należy, że tempo

wprowadzania nowej techniki w niektórych gałęziach przemysłu nie było dostateczne, zwłaszcza w zakresie wprowadzania mechanizacji oraz zgodnego z harmonogramami uruchamiania produkcji nowych wyrobów względnie wykonania prototypów i prób w skali półtechnicznej. Stwierdzić należy również niedostateczną dbałość w niektórych gałęziach gospodarki narodowej o upowszechnienie stosowania wynalazków i usprawnień oraz przodujących metod pracy.

III. Inwestycje i budownictwo

Łączna kwota nakładów inwestycyjnych brutto w cenach porównywalnych wzrosła o około 38% w porównaniu z r. 1950.

Nakłady inwestycyjne w poszczególnych działach gospodarki narodowej w cenach porównywalnych wzrosły w porównaniu z r. 1950 następująco: w przemyśle o około 40%, w budownictwie o około 45%, w rolnictwie i leśnictwie o około 19%, w komunikacji i łączności o około 36%, w obrocie towarowym o około 30%, w gospodarce komunalnej o około 19%, w gospodarce mieszkaniowej o około 89%, w urządzeniach socjalnych i kulturalnych o około 17%.

Najwyższy stopień wykonania planu inwestycyjnego na rok 1951 osiągnięto w zakresie przemysłu, gospodarki komunalnej i mieszkaniowej. Pewne opóźnienia w realizacji inwestycji wystąpiły w zakresie urządzeń socjalnych i kulturalnych.

Osiągnięto poważny postęp w dziedzinie usprawnienia projektowania inwestycji, dokumentacji technicznej i wykonawstwa budowlanego. Pozwoliło to na przyspieszenie oddania do użytku nowych zdolności wytwórczych i obiektów i szybki wzrost majątku trwałego w gospodarce narodowej.

W zakresie ministerstw przemysłowych oddano do użytku w r. 1951 ogółem 135 obiektów przemysłowych, w tym 32 duże i 58 średnich. Szereg spośród tych obiektów, opartych na nowoczesnym poziomie techniki, ma podstawowe znaczenie dla dalszego rozwoju gospodarki narodowej, a w szczególności nowa stalownia w Hucie Częstochowa, wielki piec „B” w Hucie Kościuszkowa, hale montażowe

Fabryki Samochodów Osobowych na Żeraniu, hale montażowe Fabryki Samochodów Ciężarowych w Lublinie, fabryka kwasu siarkowego w Włocławku, zakłady włókien sztucznych w Gorzowie, cementownia „Odra” w Opolu, zakłady przemysłu bawełnianego w Piotrkowie.

W zakresie komunikacji oddano do użytku około 149 km zbudowanych i odbudowanych linii kolejowych, 101 km bocznic kolejowych oraz 154 km torów stacyjnych. Ponadto oddano do użytku 711 km nowozbudowanych i przebudowanych dróg kołowych.

W zakresie urządzeń kulturalnych i socjalnych oddano do użytku m. in. budynki w szkołach wyższych w Białymstoku, Gdańsku, Poznaniu, Krakowie, Gliwicach, pałac dziecka w Katowicach, szereg nowych domów kultury, kin miejskich, przedszkoli, żłobków itd.

W zakresie niektórych obiektów inwestycyjnych wystąpiły jednak opóźnienia w oddaniu ich do użytku.

Plan produkcji państwowych przedsiębiorstw budowlano-montażowych wg wartości na rok 1951 łącznie z dodatkowym planem ustalonym przez Rząd w II kwartale 1951 r. ogółem został wykonany w około 111%. Wartość produkcji państwowych przedsiębiorstw budowlano-montażowych wzrosła w tym okresie o około 57% w porównaniu z r. 1950.

Przedsiębiorstwa budowlano-montażowe podległe Ministerstwu Budownictwa Przemysłowego wykonały plan produkcji w 122%, Ministerstwu Budownictwa Miast i Osiedli w 108%.

IV. Produkcja rolna

W rolnictwie realizacja zadań planowych napotkała w roku 1951 na szereg poważnych trudności, wskutek czego zadania te nie zostały w pełni osiągnięte. Podstawową przyczyną niepełnego wykonania zadań planowych była długotrwała susza, która spowodowała niższe od przewidywanych zbiory ziemniaków, buraków cukrowych i niektórych innych upraw oraz trudności, wynikające z niedostatecznego rozwoju bazy paszowej.

Powierzchnia zbiorów w całym rolnictwie zwiększyła się w r. 1951 o 1,2% w porównaniu z rokiem 1950.

Płony 4-ch zbóż kształtowały się na ogół na poziomie roku 1950. Płony ziemniaków i buraków cukrowych oraz niektórych innych upraw były niższe od osiągniętych w roku 1950.

Zadania planu w zakresie powierzchni zasiewów jesiennych nie zostały w pełni wykonane. Podstawową przyczyną niewykonania zadań planowych w zakresie siewów jesiennych była susza. W listopadzie i grudniu 1951 r. udało się odrobić część opóźnień, tak, że powierzchnia zasiewów jesiennych osiągnęła około 5.900 tys. ha, tj. 93% zadań planowych. Ustalone zadania dla siewów wiosennych przewidują znaczne zwiększenie obszaru zasiewów, aby wyrównać niedoslew jesiennie. W celu zapobieżenia ujemnym skutkom jesiennej suszy został utworzony ponadto specjalny fundusz siewny dla zabezpieczenia potrzebnego na wiosnę materiału siewnego oraz zostały przeznaczone nawozy azotowe dla zasilenia ozimów.

Pogłowie bydła w całym rolnictwie kształtowało się na tym samym poziomie, co w roku 1950, w zakresie trzody chlewnej stan pogłowia zmniejszył się o około 10%. Poglówie koni wzrosło o około 3%, a owiec o około 17% w porównaniu z rokiem 1950. W IV kwartale 1951 roku wystąpiły oznaki poprawy w stanie hodowli bydła i trzody chlewnej, do czego przyczyniło się wzmo-

żenie pomocy Państwa, zwłaszcza w zakresie dostaw pasz.

Plan zaopatrzenia całego rolnictwa w nawozy sztuczne w roku kalendarzowym 1951 został wykonany w 107%. Oznacza to wzrost w porównaniu z rokiem 1950 o około 9%. Zaopatrzenie w nawozy sztuczne pod zbiory roku 1951 w całym rolnictwie wzrosło w porównaniu z rokiem 1950 o około 3%, w zakresie wapna nawozowego o około 17%. Zaopatrzenie całego rolnictwa w sezonie jesiennym wzrosło w porównaniu z rokiem 1950 o około 14%, w zakresie wapna nawozowego o około 34%.

Liczba traktorów w całym rolnictwie w przeliczeniu na traktory o mocy 15 KM wzrosła według stanu na koniec roku o 28% w porównaniu z r. 1950.

W r. 1951 zrealizowano dalszy etap elektryfikacji wsi. Liczba gromad objętych elektryfikacją zwiększyła się o 3% w porównaniu z r. 1950 i osiągnęła stan 12.863 gromad. Liczba ośrodków gospodarczych spółdzielni produkcyjnych objętych elektryfikacją osiągnęła stan 1499 tj. wzrost o 28% w porównaniu z rokiem 1950.

Plan kontraktacji produktów rolnych, który obejmował 1349,7 tys. ha różnych upraw, wykonano na obszarze 1271,7 tys. ha, co stanowi 94,2% planu. Ogólny obszar zakontraktowanych roślin był o około 42% większy niż w roku 1950.

Rok 1951 stanowi okres dalszego poważnego rozwoju gospodarki socjalistycznej w rolnictwie. Globalna wartość produkcji rolnej gospodarki socjalistycznej, tj. gospodarstw państwowych i spółdzielni produkcyjnych wzrosła w cenach niezmienionych o około 51% w porównaniu z r. 1950, w tym wartość produkcji Państwowych Gospodarstw Rolnych o około 26%. Powierzchnia użytków rolnych w gospodarce socjalistycznej osiągnęła około 15% ogólnej powierzchni użytków rolnych kraju.

(Dokończenie na str. 6)

*) Państwowa Komisja Planowania Gospodarczego ogłosiła komunikaty o wykonaniu NPG na rok 1951 w trzech kwartałach 1951. PKPG ogłasza obecnie komunikat o wykonaniu NPG w całym roku 1951 i w związku z tym nie ogłasza odrębnych komunikatów o wykonaniu planu w IV kwartale.

KONSTYTUCJA POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

Projekt uchwalony dnia 23 stycznia 1952 r. przez Komisję Konstytucyjną

Polska Rzeczpospolita Ludowa jest republiką ludu pracującego.

Polska Rzeczpospolita Ludowa nawiązuje do najszczytniejszych postępowych tradycji Narodu Polskiego i urzeczywistnia idee wyzwolenia polskich mas pracujących.

Polski lud pracujący pod przewodem bohaterskiej klasy robotniczej, opierając się na sojuszu robotniczo-chłopskim walczył dziesiątki lat o wyzwolenie z niewoli narodowej, narzuconej przez pruskich, austriackich i rosyjskich zaborców - kolonizatorów, tak samo jak walczył o zniesienie wyzysku polskich kapitalistów i obszarników.

W okresie okupacji Naród Polski toczył nieustępliwą, bohaterską walkę z krwawym najazdem hitlerowskim. Historyczne zwycięstwo Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich nad faszyzmem wyzwoliło ziemie polskie, umożliwiło polskiemu ludowi pracującemu zdobycie władzy i stworzyło warunki narodowego odrodzenia Polski w nowych, sprawiedliwych granicach. Na wieczne czasy powróciły do Polski Ziemie Odzyskane.

Wcielając w życie wiekopomne wskazania Manifestu z dnia 22 lipca 1944 r. i rozwijając jego zasady programowe, władza ludowa — dzięki ofiarnym i twórczym wysiłkom polskiego ludu pracującego, w walce z zaciekle oporem rozbitek starego ustroju obszarnczo-kapitalistycznego — dokonała wielkich przeobrażeń społecznych. W wyniku rewolucyjnych walk i przemian obalona została władza kapitalistów i obszarników, utrwaliło się państwo demokracji ludowej, kształtuje się i umacnia nowy ustrój społeczny, odpowiadający interesom i dążeniom najszerzych mas ludowych.

Zasady prawne tego ustroju ustanawia Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Podstawę obecnej władzy ludowej w Polsce stanowi sojusz klasy robotniczej z chłopstwem pracującym. W sojuszu tym rola kierownicza należy do klasy robotniczej jako przodującej klasy społeczeństwa, opierającej się na rewolucyjnym dorobku polskiego i międzynarodowego ruchu robotniczego, na historycznych doświadczeniach zwycięskiego budownictwa socjalistycznego w Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich, pierwszym państwie robotników i chłopów.

Wypełniając wolę Narodu Polskiego i zgodnie ze swym powołaniem — Sejm Ustawodawczy Rzeczypospolitej Polskiej uchwała uroczystie niniejszą Konstytucję jako ustawę zasadniczą, którą Naród Polski i wszystkie organy władzy polskiego ludu pracującego kierować się winny w celu:

umacniania państwa ludowego jako podstawowej siły, zapewniającej najpełniejszy rozkwit Narodu Polskiego, jego niepodległość i suwerenność,

przyśpieszania rozwoju politycznego, gospodarczego i kulturalnego Ojczyzny oraz wzrostu jej sił,

pogłębiania uczuć patriotycznych, jedności i zwartości Narodu Polskiego w walce o dalsze polepszenie stosunków społecznych, o całkowite zniesienie wyzysku człowieka przez człowieka, o urzeczywistnienie wielkich idei socjalizmu,

zacieśniania przyjaźni i współpracy między narodami, opartych na sojuszu i braterstwie, które łączą dziś Naród Polski z miłującymi pokój narodami świata w dążeniu do wspólnego celu: uniemożliwienia agresji i utrwalenia pokoju światowego.

Rozdział 1

USTRÓJ POLITYCZNY

Art. 1.

1. Polska Rzeczpospolita Ludowa jest państwem demokracji ludowej.

2. W Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej władza należy do ludu pracującego miast i wsi.

Art. 2.

1. Lud pracujący sprawuje władzę państwową przez swych przedstawicieli, wybieranych do Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i do rad narodowych w wyborach powszechnych, równych, bezpośrednich, w głosowaniu tajnym.

2. Przedstawiciele ludu w Sejmie Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i w radach narodowych są odpowiedzialni przed swymi wyborcami i mogą być przez nich odwoływani.

Art. 3.

Polska Rzeczpospolita Ludowa:

1) stoi na straży zdobyci polskiego ludu pracującego miast i wsi, zabezpiecza jego władzę i wolność przed siłami wrogimi ludowi,

2) zapewnia rozwój i nieustanny wzrost sił wytwórczych kraju przez jego uprzemysłowienie, przez likwidację zacofania gospodarczego, technicznego i kulturalnego,

3) organizuje gospodarkę planową, opierając się na przedsiębiorstwach, stanowiących własność społeczną,

4) ogranicza, wypiera i likwiduje klasy społeczne, żyjące z wyzysku robotników i chłopów,

5) zabezpiecza stały wzrost dobrobytu, zdrowotności i poziomu kulturalnego mas ludowych,

6) zapewnia wszechstronny rozwój kultury narodowej.

Art. 4.

1. Prawa Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej są również interesów i woli ludu pracującego.

2. Ścisłe przestrzeganie praw Polskiej Rzeczypos-

politej Ludowej jest podstawowym obowiązkiem każdego organu państwa i każdego obywatela.

3. Wszystkie organy władzy i administracji państwowej działają na podstawie przepisów prawa.

Art. 5.

Wszystkie organy władzy i administracji państwowej opierają się w swej działalności na świadomym, czynnym współdziałaniu najszerzych mas ludowych i obowiązane są:

1) zdawać narodowi sprawę ze swej działalności,

2) uważnie rozpatrywać i uwzględniać słuszne wnioski, zażalenia i życzenia obywateli w myśl obowiązujących ustaw,

3) wyjaśniać masom pracującym zasadnicze cele i wytyczne polityki władzy ludowej w poszczególnych dziedzinach działalności państwowej, gospodarczej i kulturalnej.

Art. 6.

Siły zbrojne Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej stoją na straży suwerenności i niepodległości Narodu Polskiego, jego bezpieczeństwa i pokoju.

Rozdział 2

USTRÓJ SPOŁECZNO-GOSPODARCZY

Art. 7.

1. Polska Rzeczpospolita Ludowa, opierając się na uspołecznionych środkach produkcji, wymiany, komunikacji i kredytu, rozwija życie gospodarcze i kulturalne kraju na podstawie narodowego planu gospodarczego, w szczególności przez rozbudowę państwowego przemysłu socjalistycznego, rozstrzygającego czynnika w przekształcaniu stosunków społeczno-gospodarczych.

2. Państwo posiada monopol handlu zagranicznego.

3. Zasadniczym celem planowej polityki gospodarczej Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej jest stały rozwój sił wytwórczych kraju, nieustanne podnoszenie poziomu życiowego mas pracujących, umacnianie siły, obronności i niezależności Ojczyzny.

Art. 8.

Mienie ogólnonarodowe: złoża mineralne, wody, lasy państwowe, kopalnie, drogi, transport kolejowy, wodny i powietrzny, środki łączności, banki, państwowe zakłady przemysłowe, państwowe gospodarstwa rolne i państwowe ośrodki maszynowe, państwowe przedsiębiorstwa handlowe, przedsiębiorstwa i urzędy komunalne — podlega szczególnej trosce i opiece państwa oraz wszystkich obywateli.

Art. 9.

1. Polska Rzeczpospolita Ludowa planowo wzmacnia spójnię gospodarczą między miastem i wsią na podstawie braterskiej współpracy robotników i chłopów.

2. W tym celu Polska Rzeczpospolita Ludowa zapewnia nieustanny wzrost produkcji przemysłu państwowego, służącej wszechstronnemu zaspokajaniu potrzeb wytwórczych i konsumpcyjnych ludności wiejskiej, jednocześnie planowo wpływając na stały wzrost towarowej produkcji rolniczej, która zaopatruje przemysł w surowce, a ludność miejską w żywność.

Art. 10.

1. Polska Rzeczpospolita Ludowa otacza opieką indywidualne gospodarstwa rolne pracujących chłopów i udziela im pomocy w celu ochrony przed wyzyskiem kapitalistycznym, zwiększenia produkcji, podwyższenia poziomu rolniczo - technicznego oraz podniesienia ich dobrobytu.

2. Polska Rzeczpospolita Ludowa udziela szczególnego poparcia i wszechstronnej pomocy powstającym na zasadzie dobrowolności rolniczym spółdzielniom produkcyjnym — jako formom gospodarki zespołowej. Dzięki zastosowaniu metod najbardziej wydajnej wspólnej uprawy i mechanizacji pracy gospodarka zespołowa umożliwia pracującym chłopom osiągnięcie przełomu w produkcji i jest środkiem do całkowitego usunięcia wyzysku na wsi oraz do szybkiego i znacznego podniesienia jej dobrobytu i kultury.

3. Głównymi formami poparcia i pomocy państwa dla rolniczych spółdzielni produkcyjnych są: państwowe ośrodki maszynowe, dające możliwość stosowania nowoczesnej techniki oraz tanie kredyty państwowe.

Art. 11.

Polska Rzeczpospolita Ludowa popiera rozwój różnych form ruchu spółdzielczego w mieście i na wsi oraz udziela mu wszechstronnej pomocy w wypełnianiu jego zadań, a własności spółdzielczej jako własności społecznej zapewnia szczególną opiekę i ochronę.

Art. 12.

Polska Rzeczpospolita Ludowa uznaje i ochrania na podstawie obowiązujących ustaw indywidualną własność i prawo dziedziczenia ziemi, budynków i innych środków produkcji chłopów, rzemieślników i chałupników.

Art. 13.

Polska Rzeczpospolita Ludowa poręcza całkowitą ochronę oraz prawo dziedziczenia własności osobistej obywateli.

Art. 14.

1. Praca jest prawem, obowiązkiem i sprawą honoru każdego obywatela. Pracą swoją, przestrzeganiem dyscypliny pracy, współzawodnictwem pracy i doskonaleniem jej metod lud pracujący miast i wsi wzmacnia siłę i potęgę Ojczyzny, podnosi dobrobyt narodu i przyśpiesza całkowite urzeczywistnienie ustroju socjalistycznego.

2. Przodownicy pracy otoczeni są powszechnym szacunkiem narodu.

3. Polska Rzeczpospolita Ludowa coraz pełniej wprowadza w życie zasadę: „od każdego według jego zdolności, każdemu według jego pracy”

Rozdział 3

NACZELNE ORGANY WŁADZY PAŃSTWOWEJ

Art. 15.

1. Najwyższym organem władzy państwowej jest Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

2. Sejm jako najwyższy wyraziciel woli ludu pracującego miast i wsi urzeczywistnia suwerenne prawa narodu.

(Ciąg dalszy na str. 4)

Projekt Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

(Ciąg dalszy ze str. 3)

3. Sejm uchwala ustawy oraz sprawuje kontrolę nad działalnością innych organów władzy i administracji państwowej.

Art. 16.

1. Posłów na Sejm wybierają obywatele według okręgów wyborczych w stosunku: jeden poseł na 50.000 mieszkańców.

2. Ważność wyboru posła stwierdza Sejm.

3. Poseł nie może być pociągnięty do odpowiedzialności sądowej ani aresztowany bez zgody Sejmu, a w okresie kiedy Sejm nie obraduje bez zgody Rady Państwa.

Art. 17.

1. Sejm obraduje na sesjach. Sesje Sejmu zwołuje Rada Państwa co najmniej dwa razy do roku. Rada Państwa obowiązana jest zwołać sesję również na pisemny wniosek jednej trzeciej ogólnej liczby posłów.

2. Pierwsza sesja nowoobranego Sejmu powinna być zwołana w ciągu miesiąca od dnia wyborów.

Art. 18.

1. Sejm wybiera ze swego grona Marszałka, wice-marszałków i komisje.

2. Marszałek lub w jego zastępstwie wicemarszałek kieruje obradami i czuwa nad tokiem prac Sejmu.

3. Obrady Sejmu są jawne. Sejm może uchwalić tajność obrad, jeżeli wymaga tego dobro państwa.

4. Porządek prac Sejmu, rodzaj i liczbę komisji określa regulamin, uchwalony przez Sejm.

Art. 19.

1. Sejm uchwala narodowe plany gospodarcze na okresy kilkuletnie.

2. Sejm uchwala corocznie budżet państwa.

Art. 20.

1. Inicjatywa ustawodawcza przysługuje Radzie Państwa, Rządowi i posłom.

2. Ustawy, uchwalone przez Sejm, podpisują Przewodniczący Rady Państwa i jej Sekretarz. Ogłoszenie ustawy w Dzienniku Ustaw zarządza Przewodniczący Rady Państwa.

Art. 21.

Sejm może wyłonić komisję dla zbadania określonej sprawy. Uprawnienia i tryb działania komisji ustala Sejm.

Art. 22.

Prezes Rady Ministrów lub poszczególni ministrowie obowiązani są do udzielenia w ciągu siedmiu dni odpowiedzi na interpelację posła.

Art. 23.

1. Sejm jest wybierany na okres lat czterech.

2. Postanowienie o zarządzeniu wyborów do Sejmu uchwala Rada Państwa nie później niż na miesiąc przed upływem kadencji Sejmu, wyznaczając datę wyborów na dzień wolny od pracy, przypadający w ciągu dwóch miesięcy po upływie kadencji Sejmu.

Art. 24.

1. Sejm wybiera na pierwszym posiedzeniu Radę Państwa w składzie:

Przewodniczący Rady Państwa,
dwaj zastępcy Przewodniczącego,
Sekretarz Rady Państwa,
jedenastu członków.

2. Marszałek i wicemarszałkowie mogą być wybrani do Rady Państwa jako zastępcy Przewodniczącego lub członkowie.

3. Po upływie kadencji Sejmu Rada Państwa działa aż do wyboru Rady Państwa przez nowoobranego Sejm.

Art. 25.

1. Do zakresu działania Rady Państwa należy:

1) zarządzanie wyborów do Sejmu,
2) zwoływanie sesji Sejmu,
3) wykonywanie inicjatywy ustawodawczej,
4) ustalanie powszechnie obowiązującej wykładni ustaw,

5) wydawanie dekretów z mocą ustawy,

6) mianowanie i odwoływanie pełnomocnych przedstawicieli Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w innych państwach,

7) przyjmowanie listów uwierzytelniających i odwoływających akredytowanych przy Radzie Państwa przedstawicieli dyplomatycznych innych państw,

8) ratyfikacja i wypowiedzanie umów międzynarodowych,

9) obsadzanie stanowisk cywilnych i wojskowych, przewidzianych ustawami,

10) nadawanie orderów, odznaczeń i tytułów honorowych,

11) stosowanie prawa łaski,

12) wykonywanie innych funkcji, przewidzianych dla Rady Państwa w Konstytucji lub przekazanych jej przez osobne ustawy.

2. Rada Państwa podlega w całej swojej działalności Sejmowi.

3. Rada Państwa działa na zasadzie kolegalności.

4. Radę Państwa reprezentuje Przewodniczący lub jego zastępca.

Art. 26.

1. W okresach między sesjami Sejmu Rada Państwa wydaje dekrety z mocą ustawy. Rada Państwa przedstawia dekrety Sejmowi na najbliższej sesji do zatwierdzenia.

2. Dekrety, wydane przez Radę Państwa, podpisują Przewodniczący Rady Państwa i jej Sekretarz. Ogłoszenie dekretu w Dzienniku Ustaw zarządza Przewodniczący Rady Państwa.

Art. 27.

Rada Państwa sprawuje zwierzchni nadzór nad terenowymi radami narodowymi. Szczegółowe uprawnienia Rady Państwa w tej dziedzinie określa ustawa.

Art. 28.

1. Postanowienie o stanie wojny może być powzięte jedynie w razie dokonania zbrojnego napadu na Polską Rzeczpospolitą Ludową, albo gdy z umów międzypaństwowych wynika konieczność wspólnej obrony przeciwko agresji. Postanowienie takie uchwała Sejm, a gdy Sejm nie obraduje — Rada Państwa.

2. Rada Państwa może wprowadzić stan wojenny na części lub na całym terytorium Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, jeżeli wymaga tego wzgląd na obronność lub bezpieczeństwo państwa. Z tych samych powodów Rada Państwa może ogłosić częściową lub powszechną mobilizację.

Rozdział 4

NACZELNE ORGANY ADMINISTRACJI PAŃSTWOWEJ

Art. 29.

1. Sejm powołuje i odwołuje Rząd Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej — Radę Ministrów lub poszczególnych jej członków.

2. W okresach między sesjami Sejmu Rada Państwa na wniosek Prezesa Rady Ministrów powołuje i odwołuje członków Rady Ministrów. Rada Państwa przedstawia swoją uchwałę Sejmowi na najbliższej sesji do zatwierdzenia.

Art. 30.

1. Rada Ministrów jest naczelnym wykonawczym i zarządzającym organem władzy państwowej.

2. Rada Ministrów odpowiada i zdaje sprawę ze swojej działalności przed Sejmem, a gdy Sejm nie obraduje — przed Radą Państwa.

Art. 31.

W skład Rady Ministrów wchodzi:

Prezes Rady Ministrów jako jej przewodniczący,
wiceprezisi Rady Ministrów,
ministrowie,
przewodniczący określonych w ustawie komisji i komitetów, sprawujących funkcje naczelnych organów administracji państwowej.

Art. 32.

Rada Ministrów:

1) koordynuje działalność ministerstw i innych podległych sobie organów oraz nadaje kierunek ich pracy,

2) uchwala corocznie i przedstawia Sejmowi projekt budżetu państwa, uchwala i przedstawia Sejmowi projekt narodowego planu gospodarczego na okres kilkuletni,

3) uchwala roczne narodowe plany gospodarcze,

4) zapewnia wykonanie ustaw,

5) czuwa nad wykonaniem budżetu i narodowego planu gospodarczego,

6) zapewnia ochronę porządku publicznego, interesów państwa i praw obywateli,

7) na podstawie ustaw i w celu ich wykonania wydaje rozporządzenia, podejmuje uchwały oraz czuwa nad ich wykonaniem,

8) sprawuje ogólne kierownictwo w dziedzinie stosunków z innymi państwami.

9) sprawuje ogólne kierownictwo w dziedzinie obronności kraju i organizacji sił zbrojnych Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej oraz określa corocznie kontyngent obywateli, powoływanych do czynnej służby wojskowej,

10) kieruje pracą prezydiów rad narodowych.

Art. 33.

1. Ministrowie kierują określonymi działami administracji państwowej. Zakres działania ministrów określają ustawy.

2. Ministrowie wydają na podstawie ustaw i w celu ich wykonania rozporządzenia i zarządzenia.

3. Rada Ministrów może uchylić rozporządzenie lub zarządzenie, wydane przez ministra.

Rozdział 5

TERENOWE ORGANY WŁADZY PAŃSTWOWEJ

Art. 34.

1. Organami władzy państwowej w gminach, miastach, dzielnicach większych miast, powiatach i województwach są rady narodowe.

2. Rady narodowe wybierane są przez ludność na okres lat trzech.

Art. 35.

Rady narodowe wyrażają wolę ludu pracującego oraz rozwijają jego inicjatywę twórczą i aktywność w celu pomnażania sił, dobrobytu i kultury narodu.

Art. 36.

Rady narodowe umacniają więź władzy państwowej z ludem pracującym miast i wsi, przyciągając coraz szersze rzesze ludzi pracy do udziału w rządzeniu państwem.

Art. 37.

Rady narodowe kierują w swoim zakresie działalnością gospodarczą, społeczną i kulturalną, wiążąc potrzeby terenu z zadaniami ogólnopolskimi.

Art. 38.

Rady narodowe troszczą się stale o codzienne potrzeby i interesy ludności, zwalczają wszelkie przejawy samowoli i biurokratycznego stosunku do obywatela, sprawują i rozwijają kontrolę społeczną działalności urzędów, przedsiębiorstw, zakładów i instytucji.

Art. 39.

Rady narodowe dbają o utrzymanie porządku publicznego i czuwają nad przestrzeganiem praworządności ludowej, ochraniają własność społeczną, zabezpieczają prawa obywateli, współdziałają w umacnianiu obronności państwa.

Art. 40.

Rady narodowe wykorzystują wszelkie zasoby i możliwości terenu dla jego wszechstronnego rozwoju gospodarczego i kulturalnego, dla coraz lepszego zaspokajania potrzeb ludności w zakresie zaopatrzenia i usług oraz dla rozbudowy instytucji i urządzeń komunalnych, oświatowych, kulturalnych, sanitarnych i sportowych.

Art. 41.

Rady narodowe uchwalają terenowe plany gospodarcze oraz budżety terenowe.

Art. 42.

1. Rady narodowe obradują na sesjach.

2. Organami wykonawczymi i zarządzającymi rad narodowych są wybierane przez nie prezydium.

3. Prezydium rady narodowej podlega radzie narodowej, która je wybrała oraz prezydium rady narodowej wyższego stopnia.

Art. 43.

Rady narodowe powołują komisje dla poszczególnych dziedzin swojej działalności. Komisje rad narodowych utrzymują stałą i ścisłą więź z ludnością, mobilizują ją do współudziału w realizacji zadań rady, wykonują z ramienia rady kontrolę społeczną oraz występują z inicjatywą wobec rady i jej organów.

Art. 44.

1. Rada narodowa uchyla uchwałę rady niższego stopnia lub jej prezydium, jeżeli uchwała jest sprzeczna z prawem lub niezgodna z zasadniczą linią polityki państwa.

2. Prezydium rady narodowej może zawiesić wykonanie uchwały rady narodowej niższego stopnia i przedstawić sprawę do rozstrzygnięcia na najbliższym posiedzeniu swojej rady narodowej.

Art. 45.

Szczegółowy skład oraz zakres i tryb działalności rad narodowych i ich organów określa ustawa.

Rozdział 6

SĄD I PROKURATURA

Art. 46.

1. Wymiar sprawiedliwości w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej sprawują: Sąd Najwyższy, sądy wojewódzkie i sądy powiatowe.

2. Sądy szczególne mogą być tworzone tylko na podstawie ustawy.

3. Ustrój, właściwość oraz postępowanie sądów określają ustawy.

Art. 47.

Sądy wydają wyroki w imieniu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

(Ciąg dalszy na str. 5)

Projekt Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

(Ciąg dalszy ze str. 4)

Art. 48.

Sądy stoją na straży ustroju Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, ochraniają zdobycze polskiego ludu pracującego, strzegą praworządności ludowej, własności społecznej i praw obywateli, karzą przestępców.

Art. 49.

Rozpoznawanie spraw w sądach i orzekanie odbywa się z udziałem ławników ludowych z wyjątkiem przypadków, określonych w ustawie.

Art. 50.

1. Sędziowie i ławnicy ludowi są wybierani.
2. Sąd Najwyższy lub poszczególnych jego członków wybiera Rada Państwa na okres lat pięciu.
3. Tryb wyboru oraz kadencję sędziów i ławników sądów wojewódzkich i powiatowych określa ustawa.
4. Tryb powoływania sędziów sądów szczególnych określa ustawa.

Art. 51.

1. Sąd Najwyższy jest naczelnym organem sądowym i sprawuje nadzór nad działalnością wszystkich innych sądów.

2. Zakres i tryb wykonywania nadzoru przez Sąd Najwyższy określa ustawa.

Art. 52.

Sędziowie są niezawisli i podlegają tylko ustawom.

Art. 53.

1. Rozpoznawanie spraw przed wszystkimi sądami Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej odbywa się jawnie. Ustawa może określić wyjątki od tej zasady.

2. Oskarżonemu poręcza się prawo do obrony z wyboru lub z urzędu.

Art. 54.

1. Prokurator Generalny Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej strzeże praworządności ludowej, czuwa nad ochroną mienia społecznego, zabezpiecza poszanowanie praw obywateli.

2. Prokurator Generalny czuwa w szczególności nad ściganiem przestępstw, godzących w ustrój, bezpieczeństwo i niezawisłość Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

3. Zakres i tryb działania Prokuratora Generalnego określa ustawa.

Art. 55.

1. Prokuratora Generalnego Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej powołuje i odwołuje Rada Państwa.

2. Tryb powoływania i odwoływania prokuratorów podległych Prokuratorowi Generalnemu, jak również zasady organizacji i postępowania organów prokuratury określa ustawa.

3. Prokurator Generalny zdaje sprawę Radzie Państwa z działalności prokuratury.

Art. 56.

Organy prokuratury podlegają Prokuratorowi Generalnemu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i w sprawowaniu swych funkcji są niezależne od organów terenowych.

Rozdział 7

PODSTAWOWE PRAWA I OBOWIĄZKI OBYWATELI

Art. 57.

Polska Rzeczpospolita Ludowa, utrwalając i pomańając zdobycze ludu pracującego, umacnia i rozszerza prawa i wolności obywateli.

Art. 58.

1. Obywatele Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej mają prawo do pracy, tj. prawo do zatrudnienia za wynagrodzeniem według ilości i jakości pracy.

2. Prawo do pracy zapewniają: społeczna własność podstawowych środków produkcji, rozwój wolnego od wyzysku społeczno-społdzielczego ustroju na wsi, planowy wzrost sił wytwórczych, usunięcie źródeł kryzysów ekonomicznych, likwidacja bezrobocia.

Art. 59.

1. Obywatele Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej mają prawo do wypoczynku.

2. Prawo do wypoczynku zapewniają robotnikom i pracownikom umysłowym: ustawowe skrócenie czasu pracy, coroczne płatne urlopy.

3. Organizacja czasów, rozwój turystyki, uzdrowisk, urządzeń sportowych, domów kultury, klubów, świetlic, parków i innych urządzeń wypoczynkowych stwarzają możliwości zdrowego i kulturalnego wypoczynku dla coraz szerszych rzesz ludu pracującego miast i wsi.

Art. 60.

1. Obywatele Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej mają prawo do ochrony zdrowia oraz do pomocy w razie choroby lub niezdolności do pracy.

2. Coraz szerszemu urzeczywistnianiu tego prawa służy:

1) rozwój ubezpieczenia społecznego robotników i pracowników umysłowych na wypadek choroby, starości i niezdolności do pracy oraz rozbudowa różnych form pomocy społecznej,

2) rozwój organizowanej przez państwo ochrony zdrowia ludności, rozbudowa urządzeń sanitarnych i podnoszenie stanu zdrowotnego miast i wsi, szeroka akcja zapobiegania chorobom i ich zwalczania, coraz szersze udostępnianie bezpłatnej pomocy lekarskiej, rozbudowa szpitali, sanatoriów, ambulatoriów, wiejskich ośrodków zdrowia, opieka nad inwalidami.

Art. 61.

1. Obywatele Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej mają prawo do nauki.

2. Prawo do nauki zapewniają w coraz szerszym zakresie:

1) powszechne, bezpłatne i obowiązkowe szkoły podstawowe oraz likwidacja analfabetyzmu,

2) stała rozbudowa szkolnictwa średniego ogólnokształcącego i zawodowego oraz szkolnictwa wyższego,

3) pomoc państwa w podnoszeniu kwalifikacji obywateli, zatrudnionych w zakładach przemysłowych i innych ośrodkach pracy w mieście i na wsi,

4) system stypendiów państwowych, rozbudowa burs, internatów i domów akademickich oraz innych form pomocy materialnej dla dzieci robotników, pracujących chłopów i inteligencji.

Art. 62.

1. Obywatele Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej mają prawo do korzystania ze zdobyczy kultury i do twórczego udziału w rozwoju kultury narodowej.

2. Prawo to zapewniają coraz szerzej: rozwój i udostępnienie ludowi pracującemu miast i wsi wydawnictw książkowych i prasy, radia, kin, teatrów, muzeów i wystaw, domów kultury, klubów, świetlic, wszechstronne popieranie i pobudzanie twórczości kulturalnej mas ludowych i rozwoju talentów twórczych.

Art. 63.

Polska Rzeczpospolita Ludowa dba o wszechstronny rozwój nauki, opartej na dorobku przodującej myśli ludzkiej i postępowej myśli polskiej — nauki w służbie narodu.

Art. 64.

Polska Rzeczpospolita Ludowa troszczy się o rozwój literatury i sztuki, wyrażających potrzeby i dążenia narodu, odpowiadających najlepszym postępowym tradycjom twórczości polskiej.

Art. 65.

Polska Rzeczpospolita Ludowa szczególną opieką otacza inteligencję twórczą — pracowników nauki, oświaty, literatury i sztuki oraz pionierów postępu technicznego, racjonalizatorów i wynalazców.

Art. 66.

1. Kobieta w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej ma równe z mężczyzną prawa we wszystkich dziedzinach życia państwowego, politycznego, gospodarczego, społecznego i kulturalnego.

2. Gwarancję równouprawnienia kobiety stanowią: 1) równe z mężczyzną prawo do pracy i wynagrodzenia według zasady „równa płaca za równą pracę”, prawo do wypoczynku, do ubezpieczenia społecznego, do nauki, do godności i odznaczeń, do zajmowania stanowisk publicznych,

2) opieka nad matką i dzieckiem, ochrona kobiety ciężarnej, płatny urlop w okresie przed porodem i po porodzie, rozbudowa sieci zakładów położniczych, żłobków i przedszkoli, rozwój sieci zakładów usługowych i żywienia zbiorowego.

Art. 67.

Małżeństwo i rodzina znajdują się pod opieką i ochroną Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Art. 68.

Polska Rzeczpospolita Ludowa otacza szczególnie troskliwą opieką wychowanie młodzieży i zapewnia jej najszerze możliwości rozwoju.

Art. 69.

1. Obywatele Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej niezależnie od narodowości, rasy i wyznania mają równe prawa we wszystkich dziedzinach życia państwowego, politycznego, gospodarczego, społecznego i kulturalnego. Naruszenie tej zasady przez jakiegokolwiek bezpośrednie lub pośrednie uprzywilejowanie albo ograniczenie w prawach ze względu na narodowość, rasę czy wyznanie podlega karze.

2. Szerzenie nienawiści lub pogardy, wywoływanie waśni albo poniżanie człowieka ze względu na różnice narodowości, rasy czy wyznania, jest zakazane.

Art. 70.

1. Polska Rzeczpospolita Ludowa zapewnia obywatelom wolność sumienia i wyznania. Kościół i inne związki wyznaniowe mogą swobodnie wypełniać swoje funkcje religijne. Nie wolno zmuszać obywateli do

niebrania udziału w czynnościach lub obrzędach religijnych. Nie wolno też nikogo zmuszać do udziału w czynnościach lub obrzędach religijnych.

2. Kościół jest oddzielony od państwa. Zasady stosunku państwa do kościoła oraz sytuację prawną i majątkową związków wyznaniowych określają ustawy.

3. Nadużywanie wolności sumienia i wyznania dla celów godzących w interesy Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej jest karane.

Art. 71.

1. Polska Rzeczpospolita Ludowa zapewnia obywatelom wolność słowa, druku, zgromadzeń i wieców, pochodów i manifestacji.

2. Urzeczywistnieniu tej wolności służy oddanie do użytku ludu pracującego i jego organizacji drukarni, zasobów papieru, gmachów publicznych i sal, środków łączności, radia oraz innych niezbędnych środków materialnych.

Art. 72.

1. W celu rozwoju aktywności politycznej, społecznej, gospodarczej i kulturalnej ludu pracującego miast i wsi Polska Rzeczpospolita Ludowa zapewnia obywatelom prawo zrzeszania się.

2. Organizacje polityczne, związki zawodowe, zrzeszenia pracujących chłopów, zrzeszenia spółdzielcze, organizacje młodzieżowe, kobiece, sportowe i obronne, stowarzyszenia kulturalne, techniczne i naukowe, jak również inne organizacje społeczne ludu pracującego — skupiają obywateli dla czynnego udziału w życiu politycznym, społecznym, gospodarczym i kulturalnym.

3. Tworzenie zrzeszeń i udział w zrzeszeniach, których cel lub działalność godzą w ustrój polityczny i społeczny albo w porządek prawny Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, jest zakazane.

Art. 73.

1. Obywatele mają prawo zwracania się do wszystkich organów państwa ze skargami i zażaleniami.

2. Skargi i zażalenia obywateli powinny być rozpatrywane i załatwiane szybko i sprawiedliwie. Winni przewleknięcia albo przejawiający bezduszny i biurokratyczny stosunek do skarg i zażaleń obywateli pociągani będą do odpowiedzialności.

Art. 74.

1. Polska Rzeczpospolita Ludowa zapewnia obywatelom nietykalność osobistą. Pozbawienie obywatela wolności może nastąpić tylko w przypadkach, określonych ustawą. Zatrzymanie obywatela w domu, jeżeli w ciągu 48 godzin od chwili zatrzymania nie doręczono mu postanowienia sądu lub prokuratora o aresztowaniu.

2. Ustawa ochrania nienaruszalność mieszkań i tajemnicę korespondencji. Przeprowadzenie rewizji domowej dopuszczalne jest jedynie w przypadkach, określonych ustawą.

3. Przepadek mienia może nastąpić jedynie w przypadkach, przewidzianych ustawą, na podstawie prawomocnego wyroku sądowego.

Art. 75.

Polska Rzeczpospolita Ludowa udziela azylu obywatelom państw obcych, prześladowanym za obronę interesów mas pracujących, walkę o postęp społeczny, działalność w obronie pokoju, walkę narodowo-wyzwoleńczą lub działalność naukową.

Art. 76.

Obywatel Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej jest obowiązany przestrzegać przepisów Konstytucji i ustaw oraz socjalistycznej dyscypliny pracy, szanować zasady współżycia społecznego, wypełniać sumienne obowiązki wobec państwa.

Art. 77.

1. Każdy obywatel Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej obowiązany jest strzec własności społecznej i umacniać ją jako niezwzruszoną podstawę rozwoju państwa, źródło bogactwa i siły Ojczyzny.

2. Osoby, które dokonują sabotażu lub dywersji gospodarczej albo w inny sposób dopuszczają się zamać na własność społeczną, karane są z całą surowością prawa.

Art. 78.

1. Obrona Ojczyzny jest najświętszym obowiązkiem każdego obywatela.

2. Służba wojskowa jest zaszczytnym obowiązkiem patriotycznym obywateli Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Art. 79.

1. Czujność wobec wrogów narodu oraz pilne strzeżenie tajemnicy państwowej jest obowiązkiem każdego obywatela Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

2. Zdrada Ojczyzny: szpiegostwo, osłabianie sił zbrojnych, przejście na stronę wroga — karana jest z całą surowością prawa jako najcięższa zbrodnia.

(Ciąg dalszy na str. 6)

Projekt Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej

(Ciąg dalszy ze str. 5)

Rozdział 8

ZASADY PRAWA WYBORCZEGO

Art. 80.

Wybory do Sejmu oraz do rad narodowych są powszechne, równe, bezpośrednie i odbywają się w głosowaniu tajnym.

Art. 81.

Prawo wybierania ma każdy obywatel, który ukończył lat 18, bez względu na płeć, przynależność narodową i rasową, wyznanie, wykształcenie, czas zamieszkiwania, pochodzenie społeczne, zawód i stan majątkowy.

Art. 82.

Każdy obywatel może być wybrany do rady narodowej po ukończeniu lat 18, do Sejmu zaś — po ukończeniu lat 21.

Art. 83.

Kobiety mają wszystkie prawa wyborcze na równi z mężczyznami.

Art. 84.

Wejskowi mają wszystkie prawa wyborcze na równi z osobami cywilnymi.

Art. 85.

Prawa wyborcze nie przysługują osobom chorym umysłowo oraz osobom, które orzeczeniem sądowym zostały pozbawione praw publicznych.

Art. 86.

Kandydatów na posłów i członków rad narodowych zgłaszają organizacje polityczne i społeczne, zrzeszające obywateli w miastach i wsiach.

Art. 87.

Posel i członek rady narodowej powinien zdawać sprawę wyborcom ze swojej pracy i z działalności organu, do którego zostali wybrani.

Art. 88.

Sposób zgłaszania kandydatur i przeprowadzania wyborów oraz tryb odwoływania posłów i członków rad narodowych określa ustawa.

Rozdział 9

HERB, BARWY I STOLICA POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ

Art. 89.

1. Herbem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej jest wizerunek orla białego w czerwonym polu.
2. Barwami Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej są kolory biały i czerwony.
3. Szczegóły określa ustawa.

Art. 90.

Stolicą Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej jest miasto bohaterskich tradycji Narodu Polskiego — Warszawa.

Rozdział 10

ZMIANA KONSTYTUCJI

Art. 91.

Zmiana Konstytucji może nastąpić tylko w drodze ustawy, uchwalonej przez Sejm Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej większością co najmniej dwu trzecich głosów w obecności co najmniej połowy ogólnej liczby posłów.

Komunikat Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego o wykonaniu Narodowego Planu Gospodarczego w roku 1951

(Ciąg dalszy ze str. 2)

Osiągnięte plony PGR, pomimo wyników niższych od planowanych, przekroczyły w zakresie pszenicy o około 31% poziom osiągnięty średnio dla całego rolnictwa, plony żyta — o około 15%, jęczmienia — o około 17%, owsa — o około 13%.

Zbiory ziemliopłodów w PGR wzrosły w porównaniu z r. 1950 w zakresie czterech zbóż o około 25%, strączkowych na ziarno o 34%, rzepaku i rzepiku o 97%, ziemniaków o 4%. Nie osiągnięto planowanego wzrostu zbiorów buraków cukrowych. Ze zbiorów w r. 1951 w Państwowym Gospodarstwie Rolnym na wyżywkę do sprzedaży rynkowej czterech zbóż wynosił ogółem o 28% więcej, niż ze zbiorów w roku 1950, ziemniaków o 54%, żywca wołowego o 39%, żywca cięlego o 114%, żywca wieprzowego o 23%, mleka o 42%, ryb o 18%.

Wzrost pogłowia w PGR wg stanu na dzień 30.VI.1951 r. został osiągnięty zarówno w zakresie bydła (o 22% w porównaniu z odpowiednim okresem ubiegłego roku), jak i trzody chlewnej (o 15,4%) i

owiec (o 50,5%). Zaopatrzenie PGR w nawozy sztuczne wzrosło ogółem o około 19% w porównaniu z rokiem 1950.

Liczba Państwowych Ośrodków Maszynowych osiągnęła na dzień 31.XII.1951 stan 260, co stanowi wzrost w porównaniu z r. 1950 o około 70%. Liczba traktorów w Państwowym Ośrodku Maszynowym na dzień 31.XII.1951 r. osiągnęła stan 9.325 jednostek przeliczeniowych, co stanowi wzrost w porównaniu z rokiem ubiegłym o 88%. Szybki rozwój Państwowych Ośrodków Maszynowych wyraził się w dalszym znacznym wzroście obszaru, objętego pracami traktorów. W przeliczeniu na orkę średnią obszar ten wzrósł do 1.937 tys. ha tj. o około 150% w porównaniu z r. 1950.

W r. 1951 zorganizowano 855 nowych spółdzielni produkcyjnych. Ogólna ilość gospodarstw, objętych spółdzielniami produkcyjnymi, wzrosła z około 49,5 tys. gospodarstw na początek 1951 r. do około 71,8 tys. gospodarstw na koniec 1951 r., tj. zwiększyła się o około 22,3 tys. gospodarstw w ciągu 1951 roku.

V. Komunikacja i łączność

Przewozy towarowe wszystkimi środkami transportu (kolejowego, wodnego i samochodowego) wzrosły w 1951 r. ogółem o około 14% w porównaniu z r. 1950.

Przewozy towarowe na kolejach normalnotorowych wzrosły ogółem o około 10% w porównaniu z r. 1950. Zadaniek na kolejach normalnotorowych wzrósł w porównaniu z rokiem 1950 w zakresie węgla i koksu o 4%, rud i piły o 25%, cementu o 5%, ropy i przetworów naftowych o 28%, materiałów drzewnych i wyrobów z drzewa o 4%. Przewozy osobowe na PKP wzrosły ogółem o około 17% w porównaniu z rokiem 1950. Organizacja przewozów kolejowych i sprawność kolei, zwłaszcza w okresie letnim nie zawsze była jednak zadowalająca.

Przewozy towarowe Państwowej Komunikacji Samochodowej wzrosły o około 66% w porównaniu z r. 1950, zadania planu nie zostały jednak osiągnięte. Przewozy osobowe PKS wzrosły o ponad 48%, przy poważnym przekroczeniu planu przewozów.

Zadania planu przewozów towarowych w żegludze śródlądowej zostały osiągnięte, a przewozy wzrosły o około 23% w porównaniu z r. 1950.

Żegluga morska przekroczyła plan przewozów towarów o 22%, co stanowi wzrost o 45% w porównaniu

z r. 1950.

Przeładunki portów morskich ogółem wzrosły w porównaniu z rokiem 1950 o około 2%, zadania planu nie zostały jednak w pełni wykonane (ogółem 95% planu) zarówno w zespole Gdańsk—Gdynia (94% planu) jak i w zespole Szczecin — Świnoujście (97% planu).

W zakresie usług poczty i telekomunikacji plan według wartości w cenach porównywalnych został wykonany w 101%, przy wzroście wartości usług pocztowych i telekomunikacyjnych o około 15% w porównaniu z r. 1950.

W roku 1951 podniósł się poziom techniczny transportu, co znalazło wyraz w lepszym wykorzystaniu taboru i w poprawie szeregu wskaźników techniczno-ekonomicznych. Na kolejach normalnotorowych współczynnik obrotu wagonu towarowego poprawił się o 2% w porównaniu z rokiem 1950. Przeciętny przebieg na dobę wagonu towarowego poprawił się o 2,5%, a przeciętny przebieg na dobę parowozu czynnego o 4,7% w porównaniu z rokiem 1950. Przeciętna szybkość handlowa pociągów w ruchu osobowym była o 3,2% większa niż w roku 1950, pomimo nieosiągnięcia w tym zakresie planowanego poziomu. W Państwowej Komunikacji Samochodowej współczynnik wykorzystania taboru w ruchu towarowym zwiększył się o 13,7%

VI. Obroty handlowe

Ja obrotów handlu detalicznego (państwowego, spółdzielczego i prywatnego) w cenach bieżących wzrosła ogółem o około 11% w porównaniu z 1950 r. Obroty uspołecznionego handlu detalicznego osią

gnęły około 125% poziomu z 1950 r., w tym obroty aparatu państwowego około 161% poziomu z 1950 r. Obroty aparatu żywienia zbiorowego wzrosły w cenach bieżących o około 67% w porównaniu z r. 1950. W wy-

niku wzrostu obrotów handlu uspołecznionego udział jego w obrotach detalicznych osiągnął ok. 93% ogólnych obrotów, wobec około 83% w roku 1950.

Dostawy aparatu uspołecznionego do sieci detalicznej, liczone w cenach bieżących, wzrosły w porównaniu z r. 1950 ogółem o około 23%, w tym: artykułów rolnospożywczych o około 22%, artykułów przemysłowych o około 24%. Dostawy te wzrosły w zakresie maki pszennej i żytniej o około 13%, mleka o około 5%, masła o około 56%, jaj o około 8%, cukru o około 16%, tkanin wełnianych (łącznie z konfekcją) o około 3%, tkanin jedwabnych (łącznie z konfekcją) o około 24%, tkanin lnianych (łącznie z konfekcją) o około 4%, obuwia skózanego o około 18%, mydła do prania o około 23%, proszku do prania o około 24%. Nie osiągnięto natomiast zadań planu w zakresie sprzedaży mięsa i tłuszczów (poza masłem), a z artykułów przemysłowych w zakresie tkanin bawełnianych.

Szybko wzrastające zapotrzebowanie rynku na artykuły żywnościowe nie zostało jednak w pełni pokryte we wszystkich artykułach. Na tle niedoborów mięsno-tłuszczowych oraz w związku z posuchą miały miejsce pewne zakłócenia w zaopatrzeniu ludności miejskiej, które zostały spotęgowane przez działalność elementów spekulacyjnych oraz przez wrogą dywersyjną plotkę. Trudności te zostały w końcu roku w znacznym stopniu opanowane przez uregulowanie zaopatrzenia w mięso i tłuszcze, pewne zwiększenie skupu żywca, planową organizację skupu ziemniaków i zwiększoną podaż towarów w okresie świątecznym.

Sieć placówek handlu uspołecznionego na szczeblu detalu wzrosła o około 19% w porównaniu z rokiem 1950. W roku 1951 nastąpił poważny wzrost sieci aparatu żywienia zbiorowego. Sieć placówek żywienia zbiorowego wzrosła o około 34% w porównaniu z 1950 r.

W dziedzinie skupu przez aparat uspołeczniony osiągnięto w r. 1951 wzrost w porównaniu z 1950 r. w zakresie skupu zbóż o około 19%, w znacznej mierze w wyniku skrócenia okresu skupu jesiennego, mleka o około 34%, owoców o około 133%, warzyw o około 10%. Nie osiągnięto planowanego wzrostu w porównaniu z r. 1950 w zakresie skupu żywca, jaj i drobiu.

VII. Zatrudnienie i wydajność pracy

W roku 1951 nastąpił dalszy wzrost liczby zatrudnionych w gospodarce narodowej. Liczba pracowników, zatrudnionych ogółem w gospodarce socjalistycznej poza rolnictwem wzrosła o około 12% w porównaniu z rokiem 1950. Zatrudnienie ogółem w przemyśle socjalistycznym osiągnęło około 2,2 miliona osób.

Przeciętny stan zatrudnienia w państwowych przedsiębiorstwach budowlano-montażowych wzrósł o około 35% w porównaniu z rokiem 1950.

Wydajność pracy mierzona wartością produkcji na pracownika grupy przemysłowej wzrosła ogółem w przemyśle wielkim i średnim o około 14%, w przemyśle drobnym podległym Ministerstwu Przemysłu Drobno- i Rzemiosła o około 17%.

Wydajność pracy na pracownika w państwowych przedsiębiorstwach bu-

dowlano-montażowych wzrosła ogółem o około 16% w porównaniu z rokiem 1950.

Na kolejach normalnotorowych PKP wydajność pracy na pracownika zwiększyła się o 11% w porównaniu z rokiem 1950.

W Państwowych Gospodarstwach Rolnych wydajność pracy wzrosła o około 13% w porównaniu z r. 1950, zadania planu nie zostały jednak w pełni wykonane.

VIII. Oświata, kultura i ochrona zdrowia

W roku 1951 miał miejsce dalszy rozwój oświaty i nauki oraz dalsza rozbudowa instytucji socjalnych i kulturalnych.

Wielkim osiągnięciem 1951 r. była likwidacja analfabetyzmu jako zjawiska masowego. Nastąpiła dalsza poprawa stopnia organizacyjnego szkolnictwa podstawowego. Nauczaniem w szkołach 7-klasowych objęto 82% ogólnej liczby uczniów w szkołach podstawowych. Liczba absolwentów szkół podstawowych osiągnęła 340,5 tys. osób, tj. wzrosła o ponad 26% w porównaniu z rokiem 1950.

Liczba absolwentów szkół ogólnokształcących stopnia licealnego osiągnęła 41,7 tys. osób, tj. wzrosła w porównaniu z rokiem 1950 o 76%.

Liczba absolwentów szkół wyższych ogółem osiągnęła około 21 tys. osób, tj. wzrosła o około 63% w porównaniu z rokiem 1950. Zadania planu w zakresie liczby absolwentów nie zostały jednak w pełni wykonane.

W roku 1951 rozbudowana została sieć szpitali i innych instytucji ochrony zdrowia. Liczba łóżek w szpitalach zwiększyła się o 10 tys. i osiągnęła 110% w porównaniu z 1950 rokiem.

IX. Gospodarka komunalna i mieszkaniowa

W roku 1951 przeprowadzono szereg prac nad rozbudową urządzeń komunalnych. Długość sieci wodociągowej zwiększyła się o około 5% w porównaniu z r. 1950, a długość sieci kanalizacyjnej o około 3%. Liczba mieszkań w nieruchomościach przyłączonych do sieci wodociągowej wzrosła o około 5%, a do sieci kanalizacyjnej o 9% w porównaniu z rokiem 1950.

X. Dochód narodowy

Według szacunkowych obliczeń dochód narodowy wzrósł w roku 1951 w cenach porównywalnych o około 12% w porównaniu z rokiem 1950. Jednakże zadania w zakresie wzrostu dochodu narodowego nie zostały w pełni wykonane wskutek trudności

Liczba lekarzy zwiększyła się o 21% proc. w porównaniu z rokiem 1950.

W dziedzinie opieki nad matką i dzieckiem zwiększona została liczba żłobków o 15% w porównaniu z rokiem 1950, a liczba miejsc w tych żłobkach wzrosła o 23%. Liczba sezonowych żłobków wiejskich zwiększyła się w porównaniu z rokiem 1950 o 23%.

W roku 1951 nastąpił dalszy rozwój sieci bibliotek i punktów bibliotecznych. Liczba tomów w bibliotekach powszechnych wzrosła o 16% w porównaniu z rokiem 1950, w tym na wsi o 17%.

Globalny nakład roczny książek i broszur osiągnął 108,8 mil. egzemplarzy.

Liczba czynnych kin miejskich według stanu na koniec roku osiągnęła 714, tj. wzrosła o około 9%. Liczba stałych kin wiejskich wzrosła według stanu na koniec roku o 76% w porównaniu z rokiem 1950.

Liczba gromad radiofonizowanych wzrosła w r. 1951 o około 30% w porównaniu z rokiem 1950.

Łączna długość tras tramwajowych wzrosła w porównaniu z 1950 rokiem o 10%. Liczba wozów tramwajowych w eksploatacji zwiększyła się o około 10%, trolejbusowych o około 12% oraz autobusów o około 14%. Powierzchnia zieleni publicznej w miastach ogółem zwiększyła się o około 29%.

W roku 1951 oddano do użytku około 99 tys. izb mieszkalnych.

W 10 rocznicę powstania PPR

Przeciwko wrogom, o szczęście ludu!

„Do robotników, chłopów i inteligencji, do wszystkich patriotów...“ Pierwsza odezwa Polskiej Partii Robotniczej przechodziła z rąk do rąk, czytali ją robotnicy i młodzież Warszawy, docierała do wsi lubelskich i kieleckich, kolportowali ją z narażeniem życia towarzysze do fabryk: Łódź, Katowice, Poznań...

Po raz pierwszy od tragicznego września padło wezwanie do zbrojnego czynu, po raz pierwszy rozległo się w dniach okrutnej faszystowskiej niewoli dumne wołanie: „Rodacy! Bracia! W waszych rękach spoczywają losy narodu... Do boju! Do walki o Wolną i Niepodległą Polskę!“

Polska Partia Robotnicza, kierowana i utworzona przez zasłużonych działaczy KPP, od pierwszej chwili jasno krystalizowała swój program: zwyciężymy, wywalczymy niepodległość, jeżeli walczymy z okupantem połączymy z walką przeciw polskiej reakcji, jeżeli będziemy walczyć o Polskę suwerenną, Polskę ludu pracującego, w której rządzić będą robotnicy w sojuszu z pracującą wsią, jeżeli w walce tej oprzemy się o wielki naród radziecki, toczący gigantyczny bój przeciwko potęgze hitleryzmu.

Do walki tej naród poprowadziła PPR, „partia klasy robotniczej, która zawsze i wszędzie broni interesów mas pracujących i walczy o ich ostateczne wyzwolenie spod jarzma kapitalizmu, partia robotnicza związana tysiącami nici z życiem, losami i przyszłością swojego własnego narodu, partia, która w całej swej działalności kieruje się dobrem narodu polskiego“.

(Pierwsza odezwa PPR, styczeń 1942 r.).

Z głodujących miast, ze spalonych wsi poszły na wezwanie PPR do walki zastępy bojowników. Chwycili za broń robotnicy, walcząc o wolność, walcząc o to, by kopalnie i fabryki były własnością narodu, a nie grupki obcych i rodzimych kapitalistów. Chwycili za broń chłopci, bijąc faszystów, walcząc o to, by ziemia polska należała do tych, którzy ją orzą, by nie panoszył się obszarnek tuczający się na parobezahńskich i chłopackiej krzywdzie. Walka prowadzona przez PPR skupia tych wszystkich Polaków, którzy pragnęli szczęścia ojczyzny, jej niepodległości, siły gospodarczej, rozkwitu kulturalnego. Polska Ludowa, która przez dziesiątki lat żyła w serecach i umysłach mas pracujących, rodziła się w lasach janowskich, parczewskich, biłgorajskich, rodziła się pod Lenino, jej zręby budowała czołowa siła narodu — Polska Partia Robotnicza.

Był wrzesień 1943 roku. W lasach krańskich, w pobliżu wsi Borów stał cjonował oddział Gwardii Ludowej im. J. Kilińskiego. Kochała go okoliczna ludność; składał się z takich samych jak ona chłopów; bił faszystów, bronił „pacyfikowanych“ wsi, likwidował szpicli. „Nasze wojsko“ — mówiono z dumą o okrytych chwałą bohaterach gwardzistach. Partyzanci Gwardii Ludowej, przez wiele miesięcy tocząc nieustępliwą walkę z hitlerowskim okupantem, dodawali społeczeństwu wiary we własne siły, wiary w zwycięstwo.

W dniu 9 września przed godz. 11 zapuścił się w las, w którym stacjonowali gwardziści, oddział zorganizowany przez reakcję w sile 50 ludzi, uzbrojony w 4 rkm i 1 ckm. Ich oficerowie pod pozorem przyjacielskiej rozmowy nawiązały kontakt z gwardzistami. O godzinie 11-tej pojawiła się uzbrojona reszta ich oddziału — raportował drużynowy K. gwardzista K. L.

Zbliżyli się szybko z okrzykiem „do góry“, ze wszystkich stron otaczając nasz oddział. Gwardziści nie przeczuwając niczego, sądzili, że to żarty. Również będący z wizytą w naszym oddziale oficerowie reakcyjni krzykali: „nie strzelać, to żarty“. Gwardzistom do głowy

przyjść nie mogło, żeby żołnierz polski mordował żołnierza polskiego, dlatego też pozwolili się zaskoczyć. Gdy się zorientowali i zaczęli chwycić za broń, nie było już żadnego ratunku. Nastawione karabiny maszynowe i ręczne siekły i wielu gwardzistów legło trupem. Pozostałych powiązano sznurami, spisano nazwiska, poczem nagich i bosych bestialsko zamordowano.

W ten sam sposób zamordowali reakcyjni bandyci 4 chłopów, którzy przyszli zobaczyć żołnierzy Armii Ludowej. Reakcyjni oprawcy chcieli wszystkich wybić, żeby nie było świadków tej potwornej zbrodni.

„Gwardzista“ — organ Gwardii Ludowej nr 27 z 15.IX. 43 r.).

Mord w lesie krańskim rzucił jaskrawy snop światła na metody, jakie w walce z narodem polskim używała delegatura londyńska, posługując się zwyrodniałcami i zdrajcami w rodzaju Pajorów, Niemców, Ojczyńskich. Mord w lesie krańskim potwierdził jeszcze raz, że celem polskiej reakcji wysługującej się imperialistycznym mocodawcom, współpracującej z hitlerowskim najazdem, była — jak to demaskowała PPR — nie walka z zaborcą, lecz z ludem polskim, którego bała się i nienawidziła.

Lęk przed rewolucją, przed Polską Ludową, do której naród prowadził PPR, sprawił, że szereg ogniw delegatury, że zdrajcy narodu, że „Startu“, „Antyku“, „Cecylii“ w ścisłej współpracy z gestapo w porozumieniu z angloamerykańskim imperializmem, za marki, za dolary, za funty, wdzierali się do domów robotniczych i chłopskich, katując, torturując i zabijając tych, którzy walczyli o niepodległą, wolną od wyzysku ojczyznę. Nienawiść do narodu sprawiła, że tropili PPR-owców, wskazywali ich żandarmerii hitlerowskiej lub, jak to zeznawał podczas procesu „Startu“ Pajor — „dla uniknięcia papierowych trudności“ sami dokonywali mordów na działaczach lewicy „bez dochodzeń i wyroków“.

Gdy PPR prowadziła do bezkompromisowej walki z faszyzmem, wyrzając myśl i uczucia całego narodu — zaprzędał, zdrajcy, którzy hańbili imię Polaka, szli na usługi gestapo i zagranicznych monopolów w myśl zaleceń: „nasz przyjaciel z USA naciska, byśmy walkę przeciwko komunizmowi, niebezpieczeństwu komunistycznemu prowadzili znacznie ostrzej niż dotąd“.

(Dokument z roku 1943 z archiwum gestapo, ujawniony na procesie „Startu“).

Gdy PPR prowadziła naród polski do orężnej walki z hitlerowskim najazdem w oparciu o ścisły sojusz z narodami ZSRR, tzw. rząd londyński, kontynuator sanacyjnych rządów zdrady narodowej, początkowo tłumaczył tysiące Polaków, pragnących wyzwolenia ojczyzny, hasłami „ekonomii krwi“, „stania z bronią u nogi“.

Kiedy zaś pierwszy oddział Gwardii Ludowej wyruszył do boju, reakcja zrzuca przybicie, nazywając walkę przeciw okupantowi „zdradą kraju“ i „sowiecką dywersją“.

W pamiętną noc sylwestrową 1943/44 wybitny działacz KPP, przywódca PPR, towarzysz Bierut, otwie-

rał pierwsze posiedzenie Krajowej Rady Narodowej. Lasy i wsie pełne były żołnierzy Gwardii Ludowej. Oś wschodu niesła Polsce wyzwolenie bohaterska Armia Radziecka, walczyła u jej boku, utworzone przez Związek Patriotów Polskich dzięki przyjaźni i pomocy pierwszego Kraju Socjalizmu i Generalissimusa Stalina, Wojsko Polskie. W ciągu dwóch lat orężnej walki z hitlerowskim okupantem PPR skupiła wokół klasy robotniczej wszystko, co w narodzie było patriotyczne, postępowe, rewolucyjne.

„Fałszywa i zgubna dla Polski polityka kół reakcyjnych — mówił na pierwszym plenarnym posiedzeniu KRN ob. Jankowski (towarzysz Bierut) — usiłowała wepchnąć naród polski na bezdroża wstecznych dążeń, osłabić i sparaliżować jego zdolność do walki z okupantem niemieckim, doprowadzić Polskę do niebezpiecznego konfliktu z najbliższym jej sąsiadem na wschodzie — Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich. Wszystko to zmierzało do zabezpieczenia reakcji ponownego zdobycia władzy w Polsce... Naszym zadaniem jest nie tylko ujawnić to bankructwo narodowi polskiemu, ale odebrać raz na zawsze bankrotom reakcyjnym możliwość ujmowania ste-

ru rządów i występowania w imieniu narodu“.

Utworzenie KRN, załóżka przysiężnej władzy ludowej, wywołało wśród polskiej reakcji wzmrożoną falę wściekłych ataków na lewicę, na Polską Partię Robotniczą. Towarzyszyła temu wzmrożona działalność dywersyjna Londynu, usiłującego skłócić „Radę Jedności Narodowej“ i „Centralny Komitet Ludowy“. Dzięki zdecydowanej, konsekwentnie marksistowsko - leninowskiej postawie towarzysza Bieruta i innych towarzyszy, KRN nie zeszła z drogi walki o władzę ludu, na rzecz antynarodowego „rządu“ londyńskiego. Dzięki towarzyszowi Bierutowi zostały odparte próby oportunistycznych i nacjonalistycznych elementów, skryształizowanych później w postaci gomułkowszczyzny, które usiłowały zrezygnować z walki o władzę ludu pod kierownictwem klasy robotniczej.

Pod przewodnictwem PPR, w oparciu o KRN, na czele którego stał towarzysz Bierut, masy pracujące Polski w szerokim froncie narodowym poszły do walki o Ludową Ojczyznę i zwyciężyły.

Choć polska reakcja, która oddała się na usługi angloamerykań-

skim wywiadom, z za węgla strzelała do robotników, pomagających dzielnie chłopom obszarnczą ziemię, choć zbrojne bandy, kierowane za pośrednictwem londyńskich zdrajców przez Waszyngton, mordowały polskich żołnierzy i terrorem usiłowały zastraszyć społeczeństwo, naród polski, polska klasa robotnicza na wolnej, oswobodzonej przez bohaterską Armię Radziecką i Wojsko Polskie ziemi wskrzeszała zamarte miasta i budowała Polskę taką, o jaką walczyła pod sztandarami PPR, o Polskę rządzoną przez robotników i pracujących chłopstwo, o Polskę bez kapitalistów i obszarncików, wolną od wyzysku, Polskę zrodzoną z Mami-festu Lipcowego.

Polska Partia Robotnicza i jej kontynuatorka — Polska Zjednoczona Partia Robotnicza, sprawiły, że nasze pokolenie w oparciu o przyjaźń, przykład i pomoc ZSRR buduje silną robotniczo - chłopską, wolną od wyzysku ojczyznę, że z każdym rokiem stajemy się krajem coraz silniejszym gospodarczo, kra- jem, w którym rozkwita nauka, sztuka, że nasze pokolenie wcieli w życie marzenia wielu pokoleń rewolucjonistów, zbuduje Polskę Socjalistyczną.

J. Kuczwalska

Wojciech Salewski

asystent Zakładu Podstaw Marksizmu - Leninizmu UMCS

Prasa PPR na Lubelszczyźnie w walce z hitlerowcami i reakcją

Polska Partia Robotnicza zmobilizowała do walki z okupantem hitlerowskim, wszystkich którzy szczerze pragnęli walczyć z faszyzmem. Poważnym orężem w rękach Partii, oddającym nieocenione usługi w walce z hitlerowcami była prasa partyjna Armii Ludowej. Prasa mobilizowała masy ludowe do walki z najazdem, demaskowała zbrodnie hitlerowskie, informowała społeczeństwo o zwycięstwach Armii Czerwonej, budziła nadzieję wyzwolenia, wyjaśniała zdraziecką rolę obozu londyńskiego. Szczególnie dużo miejsca poświęcały pisma partyjne walce partyzanckiej w kraju. Na Lubelszczyźnie wychodziło dziesięć pism Okręgowego Komitetu PPR i Dowództwa Drugiego Okręgu Armii Ludowej, kolportowana była „Trybuna Wolności“ — organ centralny i „Głos Warszawy“ — pismo walczącej klasy robotniczej stolicy.

Najpopularniejszymi pismami były „Żołnierz Lubelszczyzny“ wydawany przez Dowództwo Drugiego Okręgu AL i „Tygodnik Informacyjny“ Okręgowego Komitetu PPR. Obrazowały one bohaterską walkę narodu polskiego z okupantem.

I tak: „Tygodnik Informacyjny O.K. PPR“ z dnia 5.III.1944 r. donosi:

„Komunikat Obwodu II AL, Działalność bojowa oddziałów partyzanckich i grup wypadowych za miesiąc luty.

1) Wykolejono pociąg wojskowy na linii Kraśnik — Szastarka. Jest wielu zabitych Niemców.

2) Zabito dwóch gestapowców.

3) Na szosie Kraśnik — Annopol zniszczono taksówkę i zabito powiatowego naczelnika kontyngentów żywych.

4) Na szosie Krasnystaw — Zamostie rozbito wojskowy samochód ciężarowy.

5) Rozbrojono 8 bandytów i czterech granatowych policjantów.

6) Zlikwidowano 16 szpicliów i zdrajców“.

PPR prowadząca bohaterską walkę z okupantem i głosząca, że „przyszła Polska ma być Polską sprawiedliwości społecznej“ wzbudziła śmiertelną nienawiść kapitalistów i obszarncików. W obawie przed utratą swych pozycji klasowych połączyli się oni z okupantem wysyłając zbrojnych pachołków — bandy NSZ do walki z oddziałami AL, do mordowania robotników i chłopów. Mówi o tym „Głos Warszawy“ w numerze z dnia 14 kwietnia 1944 r. w artykule pt. „Co robi NSZ?“. „Walka z demokracją ma pewne ustalone przejawy. Najohydniejszą jest forma, którą wielokrotnie piętnowaliśmy. Polega ona na prostej współpracy z okupantem. Na denuncjowaniu, na sporządzaniu list komunistów. Na Podlasiu w ten sposób zginęło kilku nastu ludzi: ludowców i demokratów. Na terenie powiatu koneckiego banda NSZ dokonała szeregu mordów politycznych. Widoczna tutaj współpraca z Niemcami. Pacyfikowali wsie na sposób niemiecki. Ostrzelali tych, którzy uciekali, wybierali z listy. Znamy wypadki, że ludzie NSZ schwytani przez żandarmerię z bronią w ręku zostali wypuszczeni na taką robotę“. Robota ta — to mordowanie patriotów w myśl hitlerowskich życzeń.

Ale, ani okupantom, ani ich pomocnikom — rodzimym faszystom nie udało się zatrzymać wzbierającej fali walk wyzwoleniczych. W maju 1942 roku rusza w lasy tomazowskie pierwszy oddział partyzantów GL, a w dwa lata później ziemia lubelska jest już terenem ożywionych walk partyzanckich, gdzie znalazło śmierć tysiące hitlerowców. Okupanci nie mogli już bez karnie grabić wsi lubelskiej.

Kto podjął walkę z okupantem? Podjęła ją Armia Ludowa, bojowy oddział PPR, który wbrew antypol-

skiej polityce burżuazji i obszarncictwa mobilizował masy robotnicze i chłopskie do zbrojnych wystąpień. Nie w smak to poszło reakcyjnemu dowództwu AK i NSZ, które w ruchu robotniczym widziało swego wroga, i wobec tego wroga nie stosowało swej polityki wyszczekiania z bronią u nogi tak jak wobec okupanta. Mówi o tym „Żołnierz Lubelszczyzny“ w Nr 7 cytując odeswę Dowództwa Drugiej Brygady AL mówiącą m. in.: „Żołnierze! Wszystkie inne organizacje wojskowe potępiły waszą walkę, nawoływały do stania z bronią u nogi w tym czasie, gdy wróg tysiące braci naszych rozstrzeliwał i katował. Setki naszych braci, żołnierzy AL padło z ręki tych, którzy woleli służyć Niemcom niż ich bić“.

Londyńskie szmatławce nie posładały się ze złości szkalując walkę wyzwoleniczą narodu polskiego oraz perspektywę przyszłej Polski Ludowej, wysuniętą przez PPR.

Ponieważ w szeregi idącej z Armią Czerwoną i Armią WP wstępowało wielu uczciwych szeregowych AK-owców, chcących gorąco walczyć z okupantem „Biuletyn Informacyjny“ delegatury w numerze z 1944 roku pisze:

„Nie może być żadnego porozumienia między wojskiem polskim a armią sowiecką“. Podobnie mikołajczykowska „Polska Wielka“, wierząc w zachodnich kapitalistów uważa, że parcelacja majątków obszarncich byłaby „kompromitacją Państwa Polskiego wobec Zachodu“. Siłażalność lokajów burżuazji dochodzi już tu do szczytu.

W walce z hitlerowcami i własnym obozem zdrady narodowej prasa PPR Lubelszczyzny godnie spełniła swoją rolę masowego agitatora walki o wolność i wyzwolenie oraz demaskatora „rządu“ londyńskiego.

O usprawnienie dystrybucji leków w Lublinie

Sprawa ulepszenia dystrybucji leków w Lublinie w ostatnich miesiącach nabrała szczególnej aktualności wobec wzrostu liczby skarg ze strony klientów. Zarzuty stawiane aptekom można podzielić na dwa zasadnicze rodzaje: zbyt długi okres oczekiwania na przyjęcie recepty (utrudnienia w nabywaniu leku) i brak niektórych środków leczniczych. Sprawa ta jest niezmiernie drażliwa wobec ogromnego społecznego znaczenia pracy aptek, posiada poza tym ważny aspekt polityczny. Nieprawidłową dystrybucję leków wykorzystuje podstępnie wróg dla atakowania samej zasady uspołecznienia aptek.

Warto zastanowić się nad przyczynami istniejącego złego stanu rzeczy i środkami zaradczymi.

Aptekarze skłonni są, jak mieliśmy to możność zaobserwować na odbytej ostatnio konferencji w naszej redakcji, do tłumaczenia całej sytuacji tzw. trudnościami obiektywnymi. Skłonność tę wykazują również inspektorzy: farmaceutyczny i lekarski.

Jakież są te obiektywne trudności?

W odniesieniu do zbyt długiej procedury załatwiania klientów, można by je wyliczyć w następującym porządku: brak kadr farmaceutycznych, uzależnienie etatów w aptekach od obrotu gotówkowego, a nie od liczby klientów, niedostateczna liczba aptek w Lublinie i szczupłość pomieszczeń, napływ chorych z tere-

nu, wzrost liczby osób korzystających z porad lekarskich. W odniesieniu do braku leków — wysuwane są następujące przyczyny: niestosowanie się lekarzy do urzędowego spisu lekarstw (brak współpracy między lekarzami i aptekarzami), blokowanie aptek nadmiernymi ilościami pewnych specyfików, (co zamraża gotówkę przeznaczoną na obrót), zła praca Centrali Zielarskiej (co powoduje brak niektórych składników do sporządzania różnych lekarstw). W toku dyskusji na wymienionej naradzie podkreślono również inne jeszcze elementy tego samego zagadnienia: sprawozdawczość pochłania zbyt wiele czasu personelowi aptecznemu, niewystarczająca liczba aptek w dzielnicach robotniczych powoduje poza utrudnieniami dla mieszkańców przedmieść zwiększenie zapotrzebowania w centrum miasta. Niekarne zachowanie się publiczności również utrudnia pracę personelowi aptek.

Nie można zaprzeczyć, że niektóre z przyczyn wysuwanych przez jednostki odpowiedzialne za działalność aptek na terenie Lublina stanowią trudną do pokonania przeszkodę. Nie są to jednak przeszkody niebotyczne. Odpowiednia inicjatywa i energia zarówno ze strony CAS, jak i innych współodpowiedzialnych czynników usunąć może między innymi, przyczyną wielu z tych trudności obiektywnych okazać się zwykłymi zaniedbaniami powstałymi na skutek braku dostatecznej troski.

Walka o nowe lokale dla aptek musi być rozstrzygnięta w MRN na korzyść CAS. Nie można uznać za słuszną oddawanie wolnych lokali w użytkowanie MHD, a negowanie potrzeb aptek. Każdy urzędnik, od którego decyzji te sprawy zależą, powinien rozumieć, że muszą się znaleźć lokale na apteki w dzielnicach i osiedlach robotniczych, zwłaszcza, że Lublin rośnie, liczy coraz więcej mieszkańców w miarę realizacji wielkich zadań Planu 6-letniego.

Przekonanie lekarzy o konieczności ścisłej współpracy z aptekarzami nie wydaje się również zadaniem niewykonalnym. To tylko sprawa dobrego woli obu stron. Ta współpraca

usunie mankament wystawiania niewłaściwych recept.

System zamrażania gotówki obrotowej aptek, ta słodka tajemnica biurokratów, musi być jak najszybciej zniesiony. Wzmocnić również należy walkę z władzami nadzječnymi CAS, aby wyeliminować tego rodzaju nonsensy, jak uzależnienie liczby etatów w aptece od jej obrotu gotówkowego. Trzeba także przekonać Zarząd Główny CAS, że sprawozdawczość jest potrzebna, ale tylko w granicach zakreślonych zdrowym rozsądkiem.

Należy mocno wstrząsnąć Centralą Zielarską, a składniki konieczne do wyrobu szeregu lekarstw muszą się znaleźć.

Ale czy tylko te tzw. obiektywne trudności decydują o nieprawidłowej dystrybucji leków w Lublinie?

Dokładne przeanalizowanie organizacji pracy w aptekach i wyciągnięcie konkretnych praktycznych wniosków — to zadanie pierwszoplanowe. Praca polityczna — uświadamiająca wśród personelu aptek, to konieczny warunek usprawnienia ich działalności. Czułość wobec ewentualnych zakłóceń powodowanych przez wroga, wykorzystanie prasy dla popularyzacji ofiarnych, przodujących pracowników aptek i napiętnowanie elementów aspołecznych, bumelantów, czy szkodników, oto dalsze postulaty pod adresem CAS.

Wytworzenie w aptekach właściwej atmosfery prawdziwie społecznego stosunku do pracy, poczucie socjalistycznej dyscypliny, stanowi również konieczny element polepszenia sytuacji. Szczególną opieką należy otoczyć młode kadry, na których barkach spocznie w przyszłości odpowiedzialność za pracę aptek. Szkolenie zawodowe i polityczne to atrybuty tej opieki. Doświadczenia radzieckie uczą nas, że w każdej sytuacji najważniejszy jest człowiek; jego działanie, jego postawa rozstrzyga.

Oczywiście, można by tu jeszcze pisać o wielu detalach. Te jednak powinny być przede wszystkim przedmiotem zawodowego zainteresowania specjalistów i fachowców.

W tecze redakcyjnej leży wiele listów czytelników, domagających się szybkiej poprawy sytuacji w aptekach lubelskich. Centrala Aptek Społecznych wykazuje właściwą postawę wobec dotychczasowej naszej krytyki, co rokuje nadzieję usunięcia omawianych przez nas niedociągłości. Odpowiednie czynniki we władzach administracyjnych zostały zainteresowane, lekarze zaproszeni do współpracy. Nasz dziennik otworzył swoje łamy dla umożliwienia wszechstronnego oświetlenia tego zagadnienia.

Nie możemy dopuścić, aby w hierarchii zadań i potrzeb naszych placówek uspołecznionych apteki zepchnięte zostały na szary koniec.

(g)

Lubelskie Zakłady Gastronomiczne na I miejscu w kraju

Lubelskie Zakłady Gastronomiczne w ramach współzawodnicstwa długofalowego, zdobyły I-sze miejsce w kraju i propozycję przechodni ufundowany przez Dyrektora CZPG i Centralną Radę Związków Zawodowych. Produkcja własna Lubelskich Zakładów Gastronomicznych w grudniu powiększyła się o 11,7% uzyskując 66,28 proc. obrotu ogólnego, czyli przekraczając znacznie plan. Spadło poważnie spożycie alkoholu — wynosi 18% ogólnego obrotu.

Teatr Państw. im. J. Osterwy — nieczynny.
Teatr Muzyczny — „Wodewil Warszawski” — godz. 19

KINA
Apollo — „Wielka siła” — prod. radzieckiej — godz. 15.30, 18.00 i 20.30.
Baltyk — „Zahartowani” — prod. czeskiej — godz. 16, 18, 20.
Rialto — „Cztery pokolenia” — prod. NRD. — godz. 16, 18, 20.

DZURY APTEK;
Krak.-Przedm. 29, Stalingradzka 22, 1-go Maja 29.

TELEFONY:
Pogotowie Ratunkowe 44-44 i 22-73.
Pogotowie Elektryczne 29-61.
Straż Pożarna 11-11 i 08.

„SZTANDAR LUDU”
Wydawca — RSW „PRASA”
Redakcja i Administracja — Lublin,
ul. 3-go Maja 14, Lubelska Drukarnia
Prasowa — Lublin ul. M. Buczka 12.
A — 3 — 10525

TRAKTORY DLA ROLNICTWA

Na zdjęciu: ostatni zespół traktorów „Ursus”, w hali montażowej Zakładów Mechanicznych w Ursusie. CAF — fot. Nowosielski

Ze sportu

Wczorajsze imprezy sportowe

Wczoraj rozpoczęły się w Lublinie pokazowe mistrzostwa Wojska Polskiego Okręgu Warszawa. W spotkaniu rozegranym w godzinach przedpołudniowych zespół oficera Wilchowskiego pokonał zespół oficera Dziubanowa 32:0.

Zwycięstwo i porażka ping-pongistów polskich

Rozegrane w Hali Sportowej w stoczni „Mathias-Thesen” w Wismar drugie spotkanie przebiegające w NRD polskiej ekipy w tenisie stołowym z zawodnikami NRD zakończyło się zwycięstwem Polaków 8:1 w konkurencji męskiej.

W konkurencji kobiet zawodniczki polskie przegrały 2:3.

Pokazowe spotkanie towarzyskie między Rogowiczem (Polska) a Buengerem (Wismar NRD) zakończyło się zwycięstwem Polaka 2:0 (21:18, 21:9).

Hokeiści polscy przegrywają w CSR

Rozegrane w Pradze między państwowe spotkanie w hokeju Czechosłowacja — Polska zakończyło się zwycięstwem Czechosłowacji 9:0 (1:0, 3:0, 5:0).

Wyniki gier popołudniowych i wieczorowych podamy w najbliższym numerze naszego pisma.

W zawodach siatkarskich o Puchar CRZZ rozegranych pomiędzy kołami sportowymi ZS Ogniwo pierwsze miejsce zajął zespół koła przy WRN w Lublinie. Dalsze miejsca zajęły drużyny: ZEOW, Narodowego Banku Polskiego, Miejskiej Straży Zawodowej, PKO, Wydziału Finansowego Miejskiej Rady Narodowej.

W meczu bokserskim o mistrzostwo klasy wojewódzkiej rozegranym w Zamościu miejscowy WKS pokonał Budowlanych z Lublina 14:6.

Narciarze polscy wyjechali do NRD

25 bm. wyjechała do NRD 10-osobowa ekipa narciarzy polskich zaproszona przez Niemiecki Komitet Kultury Fizycznej do wzięcia udziału w zimowych mistrzostwach NRD w Oberhofie.

W skład ekipy wchodzi: Karpiel, Bogulski, Helena Daniel, Gasienica, Bąkówna, Kaczmarski, Zarycki, Pawlica, Stetkówna, Hoły i Czarniak. Kierownikiem ekipy jest Mardus.

Wielki wiec protestacyjny w Lublinie z udziałem delegatów zagranicznych byłych więźniów obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu

(Dokończenie ze str. 1)

Zarządu Okręgowego Z.B.o.W.i.D. oraz przewodniczącego ORZZ Klimka, przewodniczącego Woj. Komitetu Obronców Pokoju prof. Brzeka, przedstawicieli Miejskiego Kom. Obronców Pokoju — Darkiewicz, oraz przedstawicieli Wojska Polskiego płk. Konoplańskiego.

Pierwszy z gości zagranicznych przemówił Enzo Levy. Były więzień Oświęcimia mówiąc o ciężkiej sytuacji materialnej mas pracujących w krajach kapitalistycznych i wspinał się nad rozwój naszego budownictwa socjalistycznego stwierdził:

„Podczas, gdy wy odnosicie wielkie sukcesy w budownictwie pokojowym, w krajach kapitalistycznych głąb imperialem przerażony waszymi osiągnięciami pokojowymi przygotowuje nową wojnę.

Podczas, gdy wy wywołaliście wszystkich od nędzy i macie pracę dla wszystkich, tam w krajach kapitalistycznych panuje nędza i bezrobocie.

Tu poszanowanie dla człowieka pracy — tam — pogarda i ustawiczny wyzysk. Tu, — odbudowa i wznoszenie wielkich budowli pokoju, tam — ruiny miast pozostają nieknięte, ale rozbudowuje się potencjał wojenny”.

Mówiąc o rosnącym z dnia na dzień ruchu bojowników o pokój Enzo Levy oświadczył:

„Wiemy, że obok sił antyfaszystowskich, które w codziennych bitwach walczą we Włoszech przeciw wojnie, że obok milionów naszych obrońców pokoju walczą o pokój miliony Czechosłowaków, Węgrów, Bułgarów, Albanów, Chińczyków, że obok nas stoją masy pracujące Polski, a przede wszystkim narody Związku Radzieckiego.

I dzisiaj tutaj wśród was, w imieniu ludu pracującego Włoch, wyrażam głębokie przekonanie, że międzynarodowa jedność wszystkich sił antyfaszystowskich, jedność obrońców pokoju, jedność mas pracujących całego świata, jedność byłych więźniów politycznych będzie w stanie usunąć niebezpieczeństwo wojny”.

Okrzyki wzniesione przez Włocha: „Niech żyje naród polski!”, „Niech żyją Włochy!”, „Niech żyje pokój!” — podtrzymał zebrani.

W swoim przemówieniu delegat byłych więźniów z Norwegii powiedział m. in.

„To, co ujrzeliśmy w czasie naszego pobytu w Oświęcimiu i w

Przezino, gdzie — walczyliśmy — setki naszych rodaków, dało nam bodźca do dalszej walki o zawarcie Paktu Pokoju między pięcioma wielkimi mocarstwami, do walki przeciwko faszyzmowi”.

Zebrani długo skandowali: Stalin, Bierut, Pokój.

W przemówieniach gości zagranicznych przewijała się wola walki o pokój i pewność zwycięstwa, o jakie walczą dziś masy pracujące całego świata.

„Po spotkaniu z dawnymi więźniami Oświęcimia — powiedział Werner Sander — jeszcze raz powtarzamy przysięgę: „Nigdy więcej Oświęcimia, nigdy więcej faszyzmu”.

Mówiąc o współpracy Polski z NRD i sympatii, jaką obdarzają nasz naród masy pracujące Niemieckiej Republiki Demokratycznej, Sander stwierdził:

„Do walki o pokój zagrzewa nas energia i inicjatywa naszych polskich braci”.

Następnie delegat niemiecki podkreślił, że granica na Odrze i Nysie jest granicą, gwarantującą pokój między narodami całego świata.

Po przemówieniach odegrano hymn polski i radziecki oraz Międzynarodówkę.

Na zakończenie wiecu odczytano apel byłych więźniów Oświęcimia wystosowany do narodów świata, apel, wzywający do wzmocnienia walki o pokój.

Po wiecu goście zagraniczni złożyli wieńce przed Pomnikiem Wdzięczności na Pl. Stalina, skąd udali się na Majdanek.

Po zwiedzeniu kilku baraków i krematorium delegacja zagraniczna byłych więźniów Oświęcimia złożyła wieńce na kopcu usypanym z prochów i kości ofiar pomordowanych na Majdanku.

R. S.

Z ostatnich chwil

Mecze białejskie Polska — Węgry zakończyły się: w Poznaniu porażką Polski 8:12, w Budapeszcie wygraną 14:6. Walki w Poznaniu wygrał Kukier, Chychla, Grzelak i Gościński (przez nok-aut w I rundzie); w Budapeszcie: Kasperczak, Stefanuk, Drogosz, Krawczyk, Krupiński, Glonka i Nandzik. Szczegóły z meczów podamy w numerze jutrzejszym.

W największym w Polsce ośrodku sportów zimowych w Zakopanem przebywają prócz narodowej kadry polskiej również zawodnicy Węgier, Czechosłowacji, NRD i Bułgarii. — Na zdjęciu: grupa zawodniczek i zawodników węgierskich w czasie występów na wieczornicy zorganizowanej w ośrodku GKKF na Bystrem. (CAF — fot. St. Wdowiński)